

Kevin MacDonald

**KRITIKKULTUREN:
En evolutionär analys av judiskt engagemang i 1900-talets
intellektuella och politiska rörelser**

bemyndigad översättning från engelskan av Lars Adelskog

Kapitel 2

**Den boasianska skolan i antropologin
och darwinismens nedgång
i samhällsvetenskaperna**

Om... vi behandlade Margaret Meads bok *Coming of Age in Samoa* som utopi, inte som etnografi, skulle vi förstå den bättre och bespara oss mycken meningslös debatt. (Robin Fox 1989, 3)

Flera författare har kommenterat de "radikala förändringar" som skedde i samhällsvetenskapernas mål och metoder som följd av att judar inträdde på dessa områden (Liebman 1973, 213; se även Degler 1991; Hollinger 1996; Horowitz 1993, 75; Rothman och Lichter 1982). Degler (1991, 188ff) noterar att uppbrottet från darwinismen som den grundläggande världsbilden för samhällsvetenskaperna skedde till följd av en ideologisk omläggning snarare än genom tillkomsten av några nya empiriska rön. Han anmärker också att judiska intellektuella verksamt bidragit till darwinismens och andra biologiska synsätts nedgång i amerikansk samhällsvetenskap sedan 1930-talet (s. 200). Judiska intellektuellas motstånd mot darwinismen har länge iakttagits (Lenz 1931, 674; se även kommentarer av John Maynard Smith hos Lewin [1992, 43]).⁵⁸

När judiska intellektuella strömmade in i sociologin under perioden strax före andra världskriget, resulterade detta i "en nivå av politisering som var okänd för sociologins grundande fäder. Det var icke endast så att Marx, Weber och Durkheim ersatte Charles Darwin och Herbert Spencer, utan även uppfattningen av Amerika som en i samsyn tolkad erfarenhet ersattes med en uppfattning av Amerika som en serie av mot varandra stridande definitioner" (Horowitz 1993, 75). Under perioden efter andra världskriget blev sociologin "befolkad med judar till en sådan grad att man ideligen skämtade om det: ingen synagoga behövdes, *minjan* [det vill säga det minsta antal judar som krävs för hållande av gemensam gudstjänst] fanns vid sociologiinstitutionerna; eller det behövdes ingen sociologi om judiskt liv, eftersom de två begreppen blivit liktydiga" (Horowitz 1993, 77). Den etniska konflikten inom den amerikanska sociologin motsvarar faktiskt på ett slående sätt den etniska konflikten inom den amerikanska antropologin. Denna sistnämnda konflikt utgör ämnet för detta kapitel. Striden utkämpades mellan vänsterinriktade judiska samhällsvetare och den gamla skolans empiriskt inriktade protestantiska etablissemang, vilket till sist slogs ur fältet:

Den amerikanska sociologin har kämpat med motstridiga krav från dem som varit behäftade med fysikavund och forskare ... som mer ägnat sig åt samhällsproblemen.

i den kampen har positivistiska, protestantiska vetenskapsmandariner från Mellanvästern ofta råkat i strid med östkustjudar, som hade sina egna marxistiska engagemang att brottas med. Stora kvantitativa forskare från utlandet, som Paul Lazarsfeld vid Columbia, sökte störa infödda bönräknare i deras självbelåtenhet. (Sennett 1995, 43)

Detta kapitel framhäver Franz Boas' etnopolitiska program, men värt att nämna är den fransk-judiske strukturalistiske antropologen Claude Lévi-Strauss' arbete, eftersom han förefaller ha haft liknande motiv, ehuru den franska strukturalistiska rörelsen som helhet inte kan betraktas som en judisk intellektuell rörelse. Lévi-Strauss hade ett omfattande utbyte med Boas och erkände hans inflytande (Dosse 1997 i, 15, 16). Lévi-Strauss hade i sin tur ett stort inflytande i Frankrike. Dosse (1997 i, xxi) betecknar honom som "den gemensamme fadern" till Michel Foucault, Louis Althusser, Roland Barthes och Jacques Lacan. Han hade en stark judisk identitet och var djupt bekymrad över antisemitismen (Cuddihy 1974, 151ff). Påståendet att han var "själva bilden av en judisk intellektuell" besvarade Lévi-Strauss med orden,

Vissa mentala inställningar är kanske vanligare hos judar än hos andra... inställningar som härrör från den djupa känslan av att tillhöra en nationell gemenskap, samtidigt som man vet att det mitt i denna gemenskap finns människor – visserligen allt färre, det medger jag – som förkastar en. Man behåller sin känslighet fininställd, beledsagad av den irrationella känslan att man i alla sammanhang måste utträtta litet mer än andra för att avvärja möjliga kritiker. (Lévi-Strauss och Eribon 1991, 155–156)

Liksom många judiska intellektuella som här behandlas inriktade sig Lévi-Strauss i sina skrifter på att särskilt framhäva kulturella skillnader och att undergräva Västerlandets universalism, en hållning som bekräftar judendomens ställning som en icke-assimilationsbenägen grupp. Liksom Boas förkastade Lévi-Strauss biologiska och evolutionära teorier. Han teoretiserade om att kulturer i likhet med språk var godtyckliga samlingar av symboler utan några naturliga förhållanden till de ting de hänför sig till. Lévi-Strauss förkastade teorin om västerländsk modernisering till förmån för idén att det inte fanns några överlägsna samhällen. Antropologens uppgift bestod i att vara en "naturlig omstörtare eller övertygad motståndare till traditionella bruk" (i Cuddihy 1974, 155) i västerländska samhällen, samtidigt som han respekterade och rentav romantiserade de goda sidorna hos icke-västerländska samhällen (se Dosse 1997 ii, 30). Västerlandets universalism och ideer om mänskliga rättigheter betraktades som masker för etnocentrism, kolonialism och folkmord:

Lévi-Strauss' mest betydande arbeten utgavs alla under den tid det franska kolonialväldet upplöstes och bidrog i en oerhörd grad till hur denna upplösning uppfattades av intellektuella... Hans eleganta skrifter verkade en estetisk förvandling av läsarna, vilka på ett smygande sätt ingavs en känsla av skam för att vara europeer... Han frammanade det vackra, värdiga och outgrundligt annorlunda i tredjeverlden-kulturer, som endast försökte bevara sin egenart... Hans skrifter skulle hos den nya vänstern snart nära misstanken ... att alla de allmänmänskliga ideer som Europa försvurit sig åt – förnuftet, vetenskapen, framåtskridandet, den liberala demokratin – var kulturspecifika vapen, som förfärdigats för att röva den icke-europeiske andre på hans egenart. (Lilla 1998, 37)

Degler (1991, 61) understryker Franz Boas' roll i den antidarwinistiska omvandlingen av amerikansk samhällsvetenskap: "Boas' påverkan på amerikanska samhällsvetare i rasfrågor

kan knappast överskattas.” Boas var invecklad i ett ”livslångt angrepp på tanken att rasen är det främsta ursprunget till de skillnader i mentala och sociala förmågor som finns hos mänskliga grupper. Han genomförde sin uppgift huvudsakligen genom sitt oupphörliga, närmast oförsonliga hävdande av begreppet kultur” (s. 61). ”Nästan ensam utvecklade Boas i Amerika kulturbegreppet, som likt ett kraftigt lösningsmedel med tiden skulle utplåna rasen ur den samhällsvetenskapliga litteraturen” (s. 71).

Boas kom inte fram till sin ståndpunkt genom en opartisk vetenskaplig undersökning av en omtvistad för att inte säga kontroversiell fråga... Det råder intet tvivel om att han hade ett starkt intresse av att samla bevis och utforma argument, som skulle motbevisa eller vederlägga ett ideologiskt synsätt – rasismen – som han ansåg som begränsande för individer och oönskligt för samhället... han hade ett envist intresse av att pådyvla sina sociala värderingar på kollegerna och allmänheten. (Degler 1991, 82–83)

Frank (1997, 731) påpekar, ”att det var mestadels judiska intellektuella, som verkade under den boasianska antropologins tidiga år och att antropologer av de senare generationerna hade en judisk identitet, har nedtonats i standardverk om disciplinens historia.” Judiska identifieringar och fullföljandet av det som uppfattades som judiska intressen, i synnerhet förespråkandet av en ideologi om kulturell mångfald som en förebild för västerländska samhällen, har varit det ”osynliga ämnet” i den amerikanska antropologin – osynligt emedan förespråkarnas etniska identifieringar och etniska intressen har maskerats med ett vetenskapligt språk, vari dylika identifieringar och intressen varit otillåtna i offentligheten.

Boas växte upp i en ”judisk-liberal” familj, vari 1848 års revolutionsideal fortsatte att öva inflytande.⁵⁹ Han kom att intaga en ”vänsterliberal hållning, som ... är på en gång vetenskaplig och politisk” (Stocking 1968, 149). Boas gifte sig inom sin etniska grupp (Frank 1997, 733) och var intensivt upptagen med antisemitism från ett tidigt skede i sitt liv (White 1966, 16). Alfred Kroeber (1943, 8) återgav en historia ”som [Boas] sägs ha avslöjat i förtroende men vars äkthet ej kan intygas, ... att han fick höra en antisemitisk förolämpning på ett offentligt kafé, varpå han kastade ut den man som yttrat den och därvid utmanades på duell. Morgonen därpå förklarade sig vedersakaren beredd att be om ursäkt; men Boas envisades med att få duellen genomförd. Antingen berättelsen är apokryf eller ej, stämmer den helt och hållet med mannens karaktär såsom vi känner honom i Amerika.” I en kommentar, som säger mycket om Boas’ judiska identifiering liksom om hans syn på icke-judar, yttrade han till svar på en fråga om hur han å yrkets vägnar kunde ha något att göra med antisemiter som Charles Davenport: ”Om vi judar vore tvungna att arbeta endast med sådana icke-judar som kunde intygas vara till hundra procent fria från antisemitism, vilka skulle vi då egentligen alls kunna arbeta med?” (i Sorin 1997, 632n9). Liksom varit vanligt för judiska intellektuella i flera historiska skeden, stod Boas dessutom djupt främmande inför och närde en stark fientlighet mot den icke-judiska kulturen, i synnerhet den preussiska adelns kulturideal (Degler 1991, 200; Stocking 1968, 150). När Margaret Mead ville övertala Boas att låta henne fullfölja sin forskning på öarna i Söderhavet, ”träffade hon på ett säkert sätt att få honom att ändra åsikt. ’Jag visste att det fanns en sak, som betydde mer för Boas än den riktning den antropologiska forskningen hade tagit. Det var att han skulle uppföra sig som en liberal, demokratisk, modern människa och inte som en preussisk enväldshärskare.’ Knepet gjorde verkan, eftersom hon faktiskt hade kommit på vad som låg innerst i hans personliga värderingar” (Degler 1991, 73).

Jag drar slutsatsen att Boas hade en stark judisk identifiering och att han var djupt berörd av antisemitismen. På grundval av det följande är det rimligt antaga att hans upptagenhet med antisemitismen fick ett starkt inflytande på den amerikanska antropologins utveckling.

Det är faktiskt svårt att inte dra slutsatsen att etnisk konflikt spelade en särskilt viktig roll

i den amerikanska antropologins utveckling. Boas' åsikter stred mot den då förhärskande idén att kulturer hade utvecklats i en serie utvecklingsstadier, vilka betecknades som vilt tillstånd, barbari och civilisation. Stadierna sattes i samband med rasskillnader, och den nutida europeiska kulturen (och, får man förmoda, i all synnerhet den förhatliga preussiska adeln) stod på den högsta nivån i denna skala. Wolf (1990, 168) beskriver boasianernas stormanlopp såsom ifrågasättandet av "det moraliska och politiska monopolet hos en [icke-judisk] elit som hade rättfärdigat sitt herravälde med anspråket att dess överlägsna dygd var evolutionsprocessens resultat." Boas' teorier var också avsedda att motverka Houston Stewart Chamberlains ras-teorier (se SAID, kap. 5) och amerikanska eugeniker som Madison Grant, vilkens bok *The Passing of the Great Race* (1921, 17) var starkt kritisk mot Boas' forskning om miljöns påverkan på skallens storlek. Resultatet blev att [Boas' antropologi] "till innehållet och syftet blev en uttalat antirasistisk vetenskap" (Frank 1997, 741).

Grant betecknade judiska invandrare som hänsynslöst egennyttiga. Han ansåg att amerikaner av nordiskt ursprung begick självmord på den egna rasen och lät sig "trängas ut" ur sitt eget land (1921, 16, 91). Han ansåg även att judar drev en kampanj för att misskreditera rasforskningen:

Det är hart när omöjligt att i de amerikanska tidningarna få tryckt någon reflektion över vissa religioner eller raser, som är hysteriskt känsliga också när de nämns vid namn... Utomlands är det lika illa, och vi har ett uttalande av en av Frankrikes främsta antropologer att insamlandet av antropologiska mätdata från franska rekryter vid det stora krigets utbrott hindrades genom judiskt inflytande, som syftade till att undertrycka varje antydning om rasdifferentiering i Frankrike. (1921, xxxi-xxxii)

En viktig teknik för den boasianska skolan bestod i att ifrågasätta allmänna teorier om mänsklig evolution, såsom dem som innebär utvecklingssekvenser, genom att framhäva den väldiga mångfalden och de kaotiska detaljerna i det mänskliga beteendet, liksom relativismen i måttstockar för utvärdering av kulturer. Boasianerna hävdade att allmänna teorier för kulturevolution måste ställas på framtiden i avvaktan på en detaljerad genomgång av den kulturella mångfalden, men i själva verket utgick inga allmänna teorier ur denna forskningsorganisation under det halva århundrade som den behärskade yrket (Stocking 1968, 210). Då den boasianska antropologin ju förkastade grundläggande vetenskapliga aktiviteter som generalisering och klassificering, kan den betecknas mera som en antiteori än som en teori om den mänskliga kulturen (White 1966, 15). Boas var också motståndare till forskning om människans arvs massa – vilket Derek Freeman (1991, 198) kallar hans "kunskapsfientliga motvilja mot genetiken".

Boas och hans lärjungar var intensivt upptagna med att driva ett ideologiskt program inom den amerikanska antropologkåren (Degler 1991; Freeman 1991; Torrey 1992). Boas och hans medarbetare hade en känsla av gruppidentitet, ett engagemang för en gemensam åsikt och en plan att dominera antropologins institutionella struktur (Stocking 1968, 279–280). De utgjorde en sammansvetsad grupp med ett klart intellektuellt och politiskt handlingsprogram snarare än individualistiska och opartiska sanningssökare. Darwinisternas nederlag "hade inte kommit till stånd utan avsevärd uppmuntran från 'varje moders son' som stod för det 'rätta'. Det hade heller inte åstadkommit utan ganska starka påtryckningar, som utövats på både trogna vänner och 'de svagare bröderna' – ofta med blotta kraften av Boas' personlighet" (Stocking 1968, 286).

Inemot år 1915 kontrollerade boasianerna Amerikanska antropologiska sällskapet och hade två tredjedelars majoritet av rösterna i dess verkställande utskott (Stocking 1968, 285). År 1919 kunde Boas konstatera att "det mesta av det antropologiska arbete som för närvarande utföres i Förenta staterna" gjordes av hans lärjungar vid Columbia (Stocking 1968, 296). År

1926 leddes alla de stora antropologiska institutionerna av Boas' lärjungar, varav flertalet var judar. Hans skyddsling Melville Herskovits (1953, 23) anmärkte att "de fyra årtionden som [Boas] var professor vid Columbia skänkte hans undervisning en kontinuitet, som gjorde det möjligt för honom att utbilda lärjungar, vilka till sist utgjorde den större delen av den betydelsefulla, professionella kärnan av amerikanska antropologer och kom att befolka och leda de flesta av de större institutionerna för antropologi i Förenta staterna. I sin tur utbildade dessa de lärjungar som ... fortsatt den tradition i vilken deras lärare utbildats."

Enligt Leslie White (1966, 26) var Boas' mest inflytelserika lärjungar Ruth Benedict, Alexander Goldenweiser, Melville Herskovits, Alfred Kroeber, Robert Lowie, Margaret Mead, Paul Radin, Edward Sapir och Leslie Spier. Hela denna "lilla, sammansvetsade grupp av forskare ... som samlades kring sin ledare" (White 1966, 26) var judar med undantag för Kroeber, Benedict och Mead. Frank (1997, 732) nämner även flera andra framstående första generationens judiska lärjungar till Boas (Alexander Lesser, Ruth Bunzel, Gene [Regina] Weltfish, Esther Schiff Goldfrank och Ruth Landes). Sapirs familj hade flytt undan pogromerna i Ryssland till New York, där jiddisch var hans modersmål. Ehuru icke religiös, intresserade han sig allt mer för judiska frågor tidigt i sin karriär och ägnade sig senare åt judisk aktivism, i synnerhet åt att inrätta ett viktigt centrum för judisk lärdom i Litauen (Frank 1997, 735). Också Ruth Landes' bakgrund visar den boasianska rörelsens etniska anknytning. Hennes släkt var framträdande i Brooklyns judiska vänsterpolitiska subkultur, och den som presenterade henne för Boas var Alexander Goldenweiser, en nära vän till hennes far och en framstående lärjunge till Boas.

I motsats till Boas' ideologiskt och politiskt grundade motivation var Kroebers militanta miljötänkande och försvar för kulturbegreppet "helt och hållet teoretiskt och professionellt" (Degler 1991, 90). Varken hans privata eller offentliga skrifter speglar något sådant intresse för politiska frågor rörande svarta eller den allmänna rasfrågan i det amerikanska livet som är så framträdande i Boas' professionella brevväxling och publicerade skrifter. Kroeber förkastade rasen såsom analytisk kategori lika bestämt och grundligt som Boas, men han kom fram till denna ståndpunkt i första hand genom teori, inte genom ideologi. Kroeber hävdade att "det är vår uppgift att främja antropologin, inte att föra kamp för toleransen på andra områden" (i Stocking 1968, 286).⁶⁰

Också Ashley Montagu var en lärjunge till Boas med ett stort inflytande (se Shipman 1994, 159ff). Montagu, som från början hette Israel Ehrenberg, var en väl synlig soldat i kampen mot idén om rasliga skillnader i mentala förmågor. Han var också starkt medveten om sin judiskhet och sade en gång, "om man blivit uppfostrad som jude, vet man att alla icke-judar är antisemiter... Jag tror att det är en bra arbetshypotes" (Shipman 1994, 166). Montagu hävdade att rasen är en socialt konstruerad myt. Människor är medfött samarbetsvilliga (men inte medfött aggressiva), och det finns ett alltomfattande broderskap mellan människor – en mycket vansklig idé för många efter andra världskrigets fasor. Nämnas skall också Otto Klineberg, professor i psykologi vid Columbia. Klineberg var "oförtruten" och "snillrik" i sitt argumenterande mot rasskillnadernas verklighet. Han kom under Boas' påverkan vid Columbia och tillägnade honom sin bok *Race Differences*, som utkom år 1935. Klineberg "gjorde det till sin angelägenhet att för psykologin uträtta det som hans vän och kollega vid Columbia [Boas] hade uträttat för antropologin: att rensa sin disciplin på rasliga förklaringar av mänskliga sociala skillnader" (Degler 1991, 179).

Det är i detta hänseende intressant att de medlemmar av den boasianska skolan, som nådde den största allmänna ryktbarheten, var de två icke-judarna Benedict och Mead.⁶¹ Liksom i flera andra iögonenfallande historiska fall (se kapitel 3 och 4; SAID, kapitel 6), var det icke-judar som blev de för allmänheten synliga talesmännen för en rörelse som behärskades av judar. I likhet med Freud värvade Boas faktiskt icke-judar till sin rörelse av oro för att "hans judiskhet skulle få hans vetenskap att framstå som partisk och därför komprometterad" (Efron

1994, 180).

Boas planerade Margaret Meads klassiska studie av ungdomstiden på Samoa med tanke på dess användbarhet i den debatt om natur- eller miljöpåverkan som rasade vid den tiden (Freeman 1983, 60–61, 75). Resultatet av denna forskning blev *Coming of Age in Samoa* – en bok som revolutionerade den amerikanska antropologin i riktning mot radikalt miljötänkande. Den framgång den fick berodde ytterst på att den främjades av Boas' lärjungar på antropologiska institutioner vid betydande amerikanska universitet (Freeman 1991). Detta verk och Ruth Benedicts *Patterns of Culture* (svensk utgåva: *Kulturmönster*, ö.a.) övade ett stort inflytande på andra samhällsvetare, psykiatriker och allmänheten, så att "det vid mitten av 1900-talet blivit en självklarhet för bildade amerikaner att tala om mänskliga skillnader i begrepp av kultur och säga att 'den moderna vetenskapen har visat att alla människoraser är jämlika'" (Stocking 1968, 306).

Boas citerade sällan arbeten av författare, som inte tillhörde hans grupp, annat än för att avfärda dem. Däremot främjade han ihärdigt och citerade gärna arbeten, som författats av ingruppens medlemmar, såsom Meads och Benedicts verk. Sålunda kom den boasianska skolan i antropologin att i en mikrokosmos antaga väsentliga drag av judendomen såsom en starkt kollektivistisk gruppevolutionär strategi: en höggradig identifiering med ingruppen, uteslutningsförfaranden och sammanhållning i drivandet av gemensamma intressen.

Ätminstone under Boas' livstid liknade den boasianska antropologin den traditionella judendomen också i ett annat väsentligt avseende: den var starkt auktoritär och tålde inte avvikande åsikter. Liksom Freud (se kapitel 4) var Boas en patriark, en fadersgestalt, som starkt stödde dem som höll med honom och uteslöt dem som inte gjorde det: Alfred Kroeber såg Boas som "en verklig patriark", som "fungerade som en kraftfull fadersgestalt, som omhulda- de och stödde dem som han identifierade sig med i samma mån som han kände att de verkligen identifierade sig med honom men som gentemot andra förhöll sig reserverad och förmodligen i grund och botten likgiltig, kyligt fientlig, om omständigheterna så krävde" (i Stocking 1968, 305–306). "Boas äger alla kännetecken för en kultledare, en vördad karismatisk lärare och mästare, 'formligen dyrkad' av lärjungarna, vilkas 'bestående lojalitet' hade 'effektivt befästs'" (White 1966, 25–26).

Liksom gällde i Freuds fall, var så gott som allt Boas gjorde av monumental betydelse i lärjungarnas ögon och berättigade att ställa honom i raden av alla tiders intellektuella jättar. Lika litet som Freud tålde Boas teoretiska eller ideologiska meningsskiljaktigheter med sina lärjungar. Individuer, som inte höll med ledaren eller råkade i personlig konflikt med honom, såsom Clark Wissler och Ralph Linton, helt enkelt uteslöts ur rörelsen. Såsom White (1966, 26–27) beskriver uteslutningen av Wissler och Linton, hade den etniska övertoner. Båda var icke-judar. White (1966, 26–27) låter också förstå att det hade sin betydelse att George A. Dorsey var icke-jude, när han trots intensiva ansträngningar att bli upptagen i gruppen inte släpptes in i den. Kroeber (1956, 26) beskriver det så, att George A. Dorsey, "en i Amerika född icke-jude och filosofie doktor från Harvard, försökte bli upptagen i de utvaldas grupp men misslyckades." En sida av denna auktoritarism bestod i att Boas starkt medverkade till att fullständigt undertrycka evolutionsläran inom antropologin (Freeman 1990, 197).

Boas var urtypen för skeptiker och en ivrig förfäktare av sträng metodik, när det gällde teorier om kulturevolution och ärftlig påverkan på individuella skillnader, men "bevisbördan vilade lätt på Boas' egna axlar" (White 1966, 12). Liksom Freud (se kapitel 4) framförde Boas sina hypoteser mycket dogmatiskt, men hans "historiska rekonstruktioner är slutsatser, gissningar och ogrundade påståenden [som varierade] från det möjliga till det befängda. Nästan ingen kan verifieras" (White 1966, 13). Boas var en oförsonlig fiende till generaliseringar och teoribyggande men accepterade likväl den "absoluta generalisering som [Margaret] Mead kommit fram till efter att några månader ha studerat ungdomsbeteende på Samoa", trots att Meads rön stred mot tidigare forskning på området (Freeman 1983, 291). Dessutom tillät

Boas okritiskt Ruth Benedict att förvränga hans egna rön om kwakiutl-folket (se Torrey 1992, 83).

Hela företaget kan därför karakteriseras som en starkt auktoritär politisk rörelse samlad kring en karismatisk ledare. Resultaten blev utomordentligt lyckade: ”Hela yrkeskåren enades i en enda landsomfattande organisation för akademiskt inriktade antropologer. På det hela taget hade de en gemensam uppfattning om att den historiskt betingade variationen av mänskliga kulturer hade en avgörande betydelse för hur det mänskliga beteendet bestämdes” (Stocking 1968, 296). Forskning om rasskillnader upphörde, och kåren uteslöt fullständigt eugeniker och rasteoretiker som Madison Grant och Charles Davenport.

Den boasianska åsikten, att det mänskliga beteendet är kulturbestämt, hade redan vid mitten av 1930-talet fått ett starkt inflytande över samhällsvetarna i allmänhet (Stocking 1968, 300). Några av Boas’ anhängare blev med tiden de mest inflytelserika akademiska förfäktarna av psykoanalysen (Harris 1968, 431). Marvin Harris (1968, 431) anmärker att den boasianska skolan tog upp psykoanalysen på grund av dess användbarhet som en kritik av den euro-amerikanska kulturen, och som vi i senare kapitel skall se, är psykoanalysen förvisso ett idealiskt redskap för kulturkritik. I den boasianska skolans händer blev psykoanalysen fullständigt berövad sina band till evolutionsläran, och man företog en mycket större anpassning till betydelsen av kulturvariabler (Harris 1968, 433).⁶²

Också kulturkritiken var ett viktigt inslag i den boasianska skolan. Stocking (1989, 215–216) visar att flera framstående boasianer, däribland Robert Lowie och Edward Sapir, deltog i 1920-talets kulturkritik, som kretsade kring uppfattningen av den amerikanska kulturen såsom alltför homogen, hycklande och såväl känslomässigt som estetiskt repressiv (i synnerhet vad avser sexualiteten). En central uppgift för detta program var att skapa etnografier om idylliska kulturer, som var fria från de egenskaper man såg som negativa och tillade den västerländska kulturen. För dessa boasianer utmynnade kulturkritiken i en ”primitivitsromantisk” ideologi, enligt vilken vissa icke-västerländska kulturer förkroppsligade de godkända egenskaper som de västerländska samhällena borde sträva att förvärva.

Kulturkritik var ett centralt inslag i de två mest framträdande boasianska etnografiska beskrivningarna, *Coming of Age in Samoa* och *Patterns of Culture*. Dessa båda arbeten är inte endast felaktiga utan även systematiska förvrängningar av särskilt viktiga frågor, som sammanhänger med evolutionära sätt att se på det mänskliga beteendet. Så till exempel var zuñi-folket i Benedicts beskrivning fritt från krig, mord och iver att samla rikedom. Barnen uppfostrades inte till disciplin. De sexuella förbindelserna var tillfälliga, och intresset för frågor som krav på jungfrudom, sexuellt ägande eller visshet om faderskap var ringa. De samtida västerländska samhällena är naturligtvis motsatser till dessa idylliska paradiser, och Benedict föreslår att vi borde studera sådana kulturer för att ”sätta oss till doms över härskande drag hos vår egen civilisation” (Benedict 1934, 249). I den snarlika skildring av samoanerna Mead gjorde utelämnade hon det material som hon själv samlat och som gick emot hennes tes (Orans 1996, 155). Sådant beteende hos Meads samoaner som ansågs negativt, till exempel våldtäkter och krav på jungfrudom, hänfördes till västerländsk påverkan (Stocking 1989, 245).

Båda dessa etnografiska redogörelser har utsatts för förintande kritik vid flera tillfällen. Den bild av dessa samhällen som senare framkommit stämmer långt bättre överens med vad man evolutionsmässigt kan förvänta sig än med de samhällsbeskrivningar som Benedict och Mead gjort (se Caton 1990; Freeman 1983; Orans 1996; Stocking 1989). I den kontrovers, som rasat om Meads verk, har några av hennes försvarare pekat på möjliga negativa politiska följder av att hennes verk avslöjas som myt (se till exempel sammanfattningen i Caton 1990, 226–227). Därmed fortvarar oförminskad den starka politiseringen av det sammanhang denna forskning ställt sina frågor i.

Faktiskt blev en konsekvens av boasianernas seger att det nästan inte bedrevs någon forsk-

ning om krig och våld hos de folk som antropologerna studerade (Keegan 1993, 90–94). krig och krigare ignorerades, och kulturen uppfattades som bestående av mytskapare och givare av gåvor. (Orans [1996, 120] visar att Mead systematiskt utelämnade fall av våldtäkt, våld, revolution och konkurrens i sin redogörelse för Samoa.) Endast fem artiklar om krigets antropologi publicerades på 1950-talet. Avslöjande är att när Harry Turney-High år 1949 publicerade sin bok *Primitive Warfare*, var han dokumenterade krigets allmänmänskighet och dess ofta förfärande barbari, förbigick antropologerna boken med fullständig tystnad – ännu ett exempel på den uteslutningstaktik boasianerna tillgrepp mot oliktankande och betecknande för de övriga intellektuella rörelser som granskas i denna bok. Turney-Highs stora mängd uppgifter om icke-västerländska folk stred mot den bild av dem som främjats av en starkt politiserad yrkeskår, vars medlemmar helt enkelt uteslöt dessa uppgifter från det intellektuella samtalet. Resultatet blev ett ”pacificerat förflutet” (Keeley 1996, 163ff) och en ”självanlagande inställning” (s. 179), med vilken primitiva folk förskönades, medan däremot europeiska folk brännmärktes såsom icke endast enastående onda utan även ansvariga för alla förekommande exempel på krig hos primitiva folk. Om man så ser på saken, är det endast den europeiska kulturens principiella bristfällighet som hindrar oss att skapa en idyllisk värld fri från konflikter grupper emellan.

Verkligheten är naturligtvis helt annorlunda. Krig är och förblir en återkommande företeelse i samhällen som inte har utvecklats till stater. Översiktliga studier utvisar att över 90 procent av samhällena för krig, det stora flertalet minst en gång om året (Keeley 1996, 27–32). Dessutom: ”så snart nutida människor framträder på scenen, blir definitiva bevis för dödligt våld vanligare, förutsatt att tillräckligt många blivit begravda (Keeley 1996, 37). Då krig i primitiva samhällen förekommer så ofta och får så allvarliga följder, skördar de fler dödsoffer än krig i civiliserade samhällen. De flesta vuxna män i primitiva och förhistoriska samhällen deltog i krig och ”var i strid flera gånger under sin livstid” (Keeley 1996, 174).

UTÖVER BOAS: NUTIDA EXEMPEL PÅ HUR JUDISKA POLITISKA HANDLINGSPROGRAM PÅVERKAT SAMHÄLLSVETENSKAPLIG FORSKNING

Judiskt inflytande på samhällsvetenskaperna har sträckt sig långt utöver Boas och Amerikanska antropologiska förbundet. Hollinger (1996, 4) noterar hur ”judar förvandlade det amerikanska akademiska livets etnoreligiösa demografi” i tiden från 1930-talet till 1960-talet liksom det judiska inflytandet på trender till sekularisering av det amerikanska samhället och på främjandet av kosmopolitismens ideal (s. 11). Redan i början av 1940-talet hade denna förvandling resulterat i ”en sekulär, allt mer judisk, avgjort vänstervriden intelligentia, som huvudsakligen men inte uteslutande byggde på akademikerkårerna i de filosofiska och samhällsvetenskapliga fakulteterna” (Hollinger 1996, 160). År 1968 utgjorde judarna 20 procent av fakultetsmedlemmarna vid de högst ansedda amerikanska högskolorna och universiteten och 30 procent av de humanistiska fakulteternas medlemmar. Judarna, som vid denna tid utgjorde mindre än 3 procent av befolkningen, utgjorde 25 procent av de samhällsvetenskapliga fakulteternas medlemmar vid elituniversiteten och 40 procent av de humanistiska fakultetsmedlemmar som fick flest skrifter publicerade (se Rothman och Lichter 1982, 103). Judiska akademiker stödde i långt större utsträckning ”progressiva” eller kommunistiska partier från 1930-talet till 1950-talet. År 1948 röstade 30 procent av de judiska fakultetsmedlemmarna på det progressiva partiet, medan färre än 5 procent av de icke-judiska fakultetsmedlemmarna röstade på detta parti (Rothman och Lichter 1982, 103).

Boas, som var socialist, är ett gott exempel på judiska samhällsvetares vänstervridning, och många av hans anhängare var politiskt radikala (Torrey 1992, 57)⁶³. Liknande samband framträder i den psykoanalytiska rörelsen och frankfurtskolan för social forskning (se kapitel 4 och

5) liksom hos flera av de kritiker av sociobiologin som nämns i detta kapitel (till exempel Jerry Hirsch, R. C. Lewontin och Steven Rose). Judiska intellektuellas dragning till vänstern är en allmän företeelse och har på ett typiskt sätt förenats med en stark judisk identitet och känsla av att driva särskilda judiska intressen (se kap. 3).

Stephen Jay Gould och Leon Kamin är goda exempel på dessa trender. Goulds (1992) uppfattning om sociala inflytanden på evolutionsläran omtalades i *SAID* (kapitel 5), och Gould själv synes vara ett ypperligt exempel på denna sammanflätning av personliga och etnopolitiska intressen i vetenskapsbyggandet. Gould var en brinnande och mycket ofta publicerad motståndare till evolutionära sätt att se på mänskligt beteende. Liksom många av de andra framstående kritikerna av sociobiologin (till exempel J. Hirsch, L. Kamin, R. C. Lewontin och S. Rose; se Myers 1990) var Gould jude, och Michael Ruse (1989, 203) anmärker att det är ett mycket framträdande tema i Goulds (1981/1996a) *The Mismeasure of Man* hur ”germanska herrefolksideologer” hade utnyttjat åsikter om ärftlighetens betydelse för intelligensen för att diskriminera judar i början av 1900-talet. Det finns all anledning att närmare granska Goulds åsikter om 1920-talets debatter rörande IQ och deras samband med invandringsfrågan och slutligen Förintelsen. De utgör ett exempel på hur man kan förena skicklighet som propagandist och etnisk aktivist med en mycket framträdande och ansedd akademisk ställning, så att man kan öva ett starkt inflytande på allmänhetens åsikter inom ett forskningsområde med viktiga konsekvenser för den politik samhället för.

Ruse påpekar att Goulds bok var skriven med mycken lidelse och blev ”vida kritiserad” av psykologihistoriker, som framkastade att Gould hade låtit sina känslor inför antisemitismen färga sina vetenskapliga skrifter om arvets påverkan på individuella skillnader i intelligensen.

Ruse skriver vidare:

Det förefaller mig inte alldeles obefogat att säga att Goulds lidelse mot sociobiologin tillämpad på människor sammanhänger med fruktan för att den var ytterligare ett redskap, som kunde användas för antisemitiska syften. Jag frågade Gould om detta en gång... Han förkastade inte helt tanken men var benägen tro att motståndet mer härrörde från marxismen, och som det händelsevis råkat sig, kommer de flesta amerikanska marxister från östeuropeiska judiska släkter. Kanske båda faktorerna spelade in. (Ruse 1989, 203)

Goulds kommentarer understryker att judiska akademikers roll i motståndet mot darwinistiska sätt att se på det mänskliga beteendet ofta löpt parallellt med ett starkt engagemang i ett vänsterpolitiskt handlingsprogram. Gould har faktiskt medgivit att hans teori om evolutionen såsom ständigt avbrutna jämviktstillstånd tilltalade honom som marxist, därför att den förutsatte periodiskt återkommande revolutionära omkastningar i evolutionen i stället för en konservativ, gradvis fortskridande förändring. Gould fick lära sin marxism ”i pappas knä” (se Gould 1996a, 39), vilket anger att han växte upp som medlem av den judisk-marxistiska subkultur som dryftas i kapitel 3. I en artikel (1996c) tänkte Gould kärleksfullt tillbaka på *Forward*, en politiskt radikal men också etniskt medveten jiddischspråkig tidning (se kapitel 3). Där nämnde han att han mindes att många av hans släktingar köpte tidningen varje dag. Som Arthur Hertzberg (1989, 211–212) anmärker, ”visste *Forwards* läsare att judars beslutenhet att förbli judiska stod utom all fråga och diskussion.”

Goulds familj utövade visserligen inte judiska religiösa riter men ”omfattade den judiska kulturen” (Mahler 1996). Ett vanligt inslag i den judiska kulturen är en känsla av antisemitismens allmänna utbredning historien igenom (se *SAID*, kapitel 6), och Goulds känsla av att judarna historien igenom varit förtryckta framkommer i hans recension av boken *The Bell Curve* (Gould 1994b). I denna recension förkastade han Herrnsteins och Murrays (1994) vision om ett socialt sammanhållet samhälle, där envar har en värdefull roll att spela: ”de

[Herrnstein och Murray] har glömt stadsjuden och dem som levde vid sidan av i många av dessa idylliska byar.” Det är tydligt att Gould beskyllde de historiska västerländska samhällena för att de inte lyckats taga med judarna i sina av hierarkisk harmoni och social sammanhållning präglade strukturer. I kapitel 8 skall jag återkomma till frågan om judendomens oförenlighet med denna urtypiska västerländska form av samhällsstruktur.

Kamin och Gould hade en snarlik bakgrund i den judiska politiska subkultur som beskrivs utförligare i kapitel 3, och med många amerikanska judar delade de en stark personlig fientlighet mot 1920-talets invandringslagstiftning (se kapitel 7). Kamin är son till en rabbin, som invandrat från Polen. Han medger att ”erfarenheten av att växa upp som jude i en övervägande kristen småstad gjorde honom mycket medveten om den sociala miljöns makt vid formandet av personligheten” (Fancher 1985, 201) – en kommentar som också antyder att Kamin växte upp med en stark judisk identitet. När Kamin låg vid Harvard, gick han med i kommunistpartiet och blev New-England-redaktören för partiets tidning. Sedan han utträtt ur partiet, blev han måltavla för Joseph McCarthys underutskottsfröförhör i senaten år 1953. Kamin åtalades för att ha visat ett kriminellt förakt för kongressen genom att inte ha svarat på underutskottets alla frågor men frikändes på formella grunder. Fanchers omdöme om Kamins arbete om IQ är att det har ”ringa anspråk på ’objektivitet’” (s. 212) och låter förstå ett samband mellan Kamins bakgrund och hans åsikt om IQ: ”Otvivelaktigt reflekterade Kamin över att hans egen mellaneuropeiska familj [och, får man antaga, andra judar] kunde ha blivit utestängd genom de restriktiva invandringslagarna och drog slutsatsen att ett arrogant och grundlöst antagande att intelligenskvoten var ärftlig hade medverkat till införandet av en orättvis socialpolitik på 1920-talet” (s. 208).

Kamin (1974a,b) och Gould (1981/1996a) har gått i spetsen för att sprida desinformation om intelligenstesternas betydelse i 1920-talets invandringsdebatter. Snyderman och Herrnstein (1983; se även Samelson 1982) visar att Kamin och Gould givit en förvrängd framställning av H. H. Goddards (1917) studie av judiska invandras IQ genom att påstå att ”83 procent av judarna, 80 procent av ungrarna, 79 procent av italienarna och 87 procent av ryssarna var ’svagsinta’” (Kamin 1974, 16). Som Snyderman och Herrnstein (1983, 987) anmärker, ”det ’faktum’, som oftast anföres som bevis för intelligenskvotens nativistiska systematiska avvikelse, byggde inte på intelligensmätningar, ansågs inte ens av sin upptäckare såsom riktigt representativt för invandrare eller såsom ett rent mått på förvärvade förmågor och det använde ett test, som vid den tiden var känt för att överdriva svagsinhet hos vuxna populationer av alla slag.” Goddard noterade faktiskt (1917, 270), ”vi har inga uppgifter härvidlag, men vi kan indirekt hävda att det är långt mera sannolikt att deras tillstånd beror på miljön än att det beror på arvet”, och han citerade sitt eget arbete, som visade att invandrare utgjorde endast 4,5 procent av dem som var intagna på institutioner för svagsinta.

Degler (1991, 39) finner att Gould ägnade sig åt en ”enveten förföljelse” av Goddard (s. 40), varvid han gav en falsk bild av Goddard som en ”rigid ärftlighetsteoretiker eller elitist”. Gould ignorerade Goddards tvivel och förbehåll liksom även hans uttalanden om miljöns betydelse. Det kan knappast betvivlas att Gould i denna strävan ägnade sig åt vetenskapligt bedrägeri. Degler (1991, 354n16) anmärker att Gould citerade vad Goddard hade skrivit på ett ställe och alltså måste ha varit på det klara med att Goddard var långt ifrån rigid i sin uppfattning om svagsinhetens natur, vilket framgår av vad Goddard hade skrivit alldeles efter det som Gould citerade, nämligen: ”Också nu står vi långt ifrån uppfattningen att saken [huruvida svagsinhet är en enhetlig karaktär] är avgjord. Problemet är för djupt för att avklaras så enkelt.” Likväl valde Gould att förtiga detta uttalande. Gould ignorerade också Deglers kommentarer i den reviderade utgåvan av sin bok *The Mismeasure of Man* (1996), som beskrivs utförligare nedan.

Vidare framlade Kamin och Gould en starkt överdriven och till stor del falsk redogörelse för de testande forskarnas allmänna hållningar i frågan om etniska gruppskillnader i intel-

ligens liksom intelligenstestningens roll i kongressdebatterna vid denna tid (Degler 1991, 52; Samelson 1975, 473; Snyderman och Herrnstein 1983) – det senare kan jag bekräfta efter min egen läsning av debattprotokollen. Intelligenstestning var faktiskt aldrig på tal i representanthusets majoritetsbetänkande eller minoritetsbetänkande. (Minoritetsbetänkandet författades och undertecknades av de två judiska kongressledamöterna, ledamöterna av representanthuset Dickstein och Sabath, vilka anförde striden mot invandringsbegränsningen.) Tvärtemot vad Gould (1981, 232) påstod, att ”kongressdebatter, som ledde till antagandet av 1924 års lag om begränsning av invandringen, ständigt återopade [IQ-] testdata från armén”, påpekade Snyderman och Herrnstein (1983, 994): ”det finns inte något sagt om intelligenstestning i kongressbeslutet; testresultat för invandrare avhandlas endast kortfattat i utskottsutfrågningarna, varefter de på det hela taget ignoreras eller kritiseras, och de kommer på tal endast en gång i de över 600 sidor omfattande protokollen för kongressdebatterna, där de utsätts för ytterligare kritik utan replik. Inga av de viktigare samtida gestalterna inom testningen... kallades att vittna, ej heller medtogs något de skrivit i handlingarna till lagen” (Snyderman och Herrnstein 1983, 994). Som Samelson (1975) påpekar, uppstod också strävan att begränsa invandringen långt innan intelligenstestningen togs i bruk, och begränsning förespråkades av en mångfald grupper, däribland fackföreningsrörelsen, på andra grunder än dem som hade med ras och intelligenskvot att göra, däribland i synnerhet det rättvisa i att bibehålla etnisk status quo i Förenta staterna (se kapitel 7).

Samelson (1975) beskriver Kamins missbruk av sin ställning som vetenskapsman på flera andra områden, varav det mest anmärkningsvärda är hans äreröriga behandling av Goddard⁶⁴, Lewis M. Terman och Robert M. Yerkes, där han låter det framstå som om dessa pionjärer för mental testning lät sina rön färgas av sina politiska åsikter. Till exempel fann Terman att asiater inte var underlägsna vita, rön han rimligt nog tolkade såsom utvisande att kulturella förklaringar var otillräckliga. Dessa rön stämmer väl överens med nutida data (Lynn 1987; Rushton 1995). Också var judar överrepresenterade i Termans studie av begåvade barn, ett rön som basunerades ut i den judiska pressen vid denna tid (till exempel *The American Hebrew* den 13 juli 1923, s. 177) och som är förenligt med nutida data (PTSDA, kapitel 7). Båda rönen går emot teorin om nordisk överlägsenhet.

Kamin (1974a, 27) drog också slutsatsen att ”användandet av 1890 års folkräkning hade endast ett syfte, vilket de som stödde lagförslaget även medgav. ’Den nya invandringen’ hade börjat efter 1890, och lagen var så utformad att den skulle utesluta de biologiskt mindervärldiga ... folken från Sydösteuropa.” Detta är en mycket tendentiös tolkning av invandringsbegränsarnas motiv. Såsom framgår i kapitel 7, användes 1890 års folkräkning av de utrikes födda därför att procenttalen för utrikes födda etniska grupper år 1890 låg nära dessa gruppers andelar av hela befolkningen år 1920. Begränsarnas huvudargument var att man genom att använda 1890 års folkräkning var rättvis mot alla etniska grupper.

Gould, Kamin och andra använde sedan denna falska bild av 1920-talets debatter, då de hävdade att 1924 års ”öppet rasistiska invandringslag” (Kamin 1982, 98) antogs på grund av en rasistisk partiskhet, som härrörde från kåren av intelligenstestare, och att denna lag var en viktig orsak till att judar dog i Förintelsen. Därför drog Kamin slutsatsen (1974a, 27) att ”denna lag, som vetenskapen om mental testning väsentligen kan ge sig själv äran av, medförde att hundratusentals människor dog såsom offer för de nazistiska biologiska teoretikerna. Offren släpptes inte in i Förenta staterna, eftersom den ’tyska kvoten’ var fylld.” Kamins framställning av testningen i början av 1900-talet blev en vedertagen sanning, som gång efter annan publicerades i dagspressen, mycket spridda tidskrifter, domstolsutslag och någon gång rent av i vetenskapliga skrifter. Själv stiftade jag bekantskap med Kamins tankar i en mycket läst lärobok i utvecklingspsykologi jag använde i min undervisning. Likaledes framställer Gould ett samband mellan uppfattningar om intelligenskvotens ärftlighet och 1924 års amerikanska invandringslag, som begränsade invandringen från Öst- och Sydeuropa och snedvred

invandringen till förmån för folken i Nordvästeuropa. Invandringslagen av år 1924 kopplas sedan till Förintelsen:

Kvoterna ... minskade invandringen från Syd- och Östeuropa till en rännil. Under hela 1930-talet försökte judiska flyktingar att utvandra, då de hade förningar om Förintelsen, men släpptes inte in. De lagliga kvoterna och den fortgående eugenikpropagandan utestängde dem också de år då de överdrivet stora kvoterna för väst- och nordeuropeiska nationer inte fylldes. Chase (1977) har uppskattat att kvoterna utestängde upp till sex miljoner syd-, mellan- och östeuropeer från 1924 fram till andra världskrigets utbrott (om vi antar att invandringen hade fortsatt på den nivå den uppgick till före år 1924). Vi vet vad som hände många som ville fly men inte hade någonstans att ta vägen. Förintelsens vägar är ofta indirekta, men ideer kan vara lika träffsäkra som gevär och bomber. (Gould 1981, 233; se också Gould 1998)

Det finns faktiskt inget som tyder på att intelligenstagning eller eugenikteorier annat än obetydligt påverkade 1924 års invandringslag. Däremot kan visas att judar uppfattade lagen såsom riktad mot dem (se kapitel 7). Vidare kan oro över judar och hur dessa ytterst kan påverka det amerikanska samhället mycket väl ha varit ett motiv för somliga av de icke-judar som förespråkade begränsning av invandringen, däribland intellektuella som Madison Grant och Charles Davenport.

Driven av sin vilja att motverka den publicitet boken *The Bell Curve* fick (se Gould 1996a, 31), återutgav Gould år 1996 sin bok *The Mismeasure of Man*. Han hade försett den nya upplagan med en ny inledning, där han skrev, "Må jag hamna närmast Judas Iskariot, Brutus och Cassius i djävulens mun i helvetets mitt, om jag någonsin underlåter att framlägga min ärligaste uppfattning och min bästa bedömning av bevisen för den empiriska sanningen" (s. 39). Oaktat detta (ganska självmedvetet defensiva) löfte om vetenskaplig objektivitet ansträngde sig Gould inte med att bemöta sina kritikers invändningar – just det slags beteende man väntar sig mer av en propagandist än av en vetenskapsman (se Rushton 1997). Snydermans och Herrnsteins artikel, Samelsons verk och Deglers (1991) bok citeras inte alls, och Gould tar inte tillbaka sitt påstående att intelligenstagning var ett framträdande inslag i kongressens debatter om invandringen på 1920-talet.

Kanske det mest flagranta var att Gould framförde det häpnadsväckande argumentet att han skulle fortsätta att bortse från all nyare forskning om IQ till förmån för den äldre, "klassiska" forskningen, och detta på grund av den nutida forskningens "flyktiga och kortlivade" karaktär (1996a, 22). Han hävdade alltså att det inte skett några framsteg inom forskningen om IQ utan att endast samma gamla dåliga argument framfördes på nytt – jag betvivlar att Gould skulle fälla ett liknande omdöme om något annat vetenskapsområde. Således fortsatte Gould att tala nedsättande om studier rörande sambandet mellan hjärnstorlek och IQ, trots att det finns mycken forskning som visar detta samband, forskning som utförts både före och framför allt efter att Goulds bok kom ut första gången 1981 (se sammanfattningen nedan). I nyare forskning har man använt magnetresonansavbildning för att få betydligt exaktare mått på hjärnans storlek och har på detta sätt bekräftat de rön 1800-talets pionjärer gjorde, däribland Paul Broca, Francis Galton och Samuel George Morton, vilka Gould systematiskt förtalar. Men som Rushton (1997) påpekar, strök Gould ur den reviderade utgåvan det dryftande av Arthur Jensens forskning om sambandet mellan hjärnstorlek och IQ som fanns med i 1981 års utgåva, tydligen därför att han insett att nyare data entydigt stöder ett måttligt ($r > 0,40$) samband. I stället publicerade Gould i 1996 års utgåva återigen sitt gillande av en litteraturundersökning från 1971, som utmynnade i slutsatsen att det inte fanns något samband. Med sin revision struntade Gould alltså i 25 års forskning, däribland Van Valens uppsats (1974), som Jensen byggde sina ideer på.

I den reviderade utgåvan behandlar Gould heller inte en artikel av J. S. Michael (1988), som visar, tvärt emot vad Gould påstått, att Samuel George Morton inte fuskade, vare sig avsiktligt eller annorledes, med sina data om rasskillnader i skallstorlek. Dessutom: fastän Mortons forskning ”utfördes med heder” (Michael 1988, 253), innehöll den ett fel, som faktiskt gynnade en icke-vit grupp – ett fel som Gould underlät att nämna, samtidigt som han själv gjorde systematiska fel och använde godtyckligt valda förfaranden i sina beräkningar. och detta gjorde Gould på ett sådant sätt att det gynnade hans egen hypotes att kranievolymen inte uppvisar några rasliga skillnader.

Gould underlät även att taga tillbaka sitt förtal av H. H. Goddard. Han hade nämligen hävdad att Goddard retuscherat fotografier av medlemmar av den kända släkten Kallikak för att få dem att framstå som mentalt efterblivna och hotfulla. (Släkten Kallikak var ättlingar av en servitris och en prominent medborgare, och i sin studie hade Goddard jämfört släkten Kallikak med ättlingarna av samme man och hans hustru.) I en senare studie av Glenn och Ellis (1988), som utgavs långt före den reviderade utgåvan, drog författarna slutsatsen att dessa fotografier bedöms förefalla ”vänliga”. För att uttrycka det milt kan man säga att Goulds förutfattade åsikter om IQ-forskarens illvilliga avsikter lett till att han överdrivit andras partiskhet.

Slutligen skall sägas att Gould i 1996 års reviderade upplaga av sin bok avstod från att söka vederlägga argument mot hans påstående att *g* (det vill säga den allmänna intelligensen) inte var något annat än en statistisk konstprodukt (se till exempel J. B. Carroll 1995; Hunt 1995; Jensen och Weng 1994). detta är anmärkningsvärt, eftersom Gould i inledningen till 1996 års utgåva tydligt ursäktar sig för sin brist på sakkunskap som vetenskapshistoriker eller psykolog men däremot påstår sig vara expert på faktoranalys. Att han avstod från att försvara sig mot sina vetenskapliga kritiker är därför ytterligare ett exempel på att han var intellektuellt oärlig till förmån för sitt etnopolitiska program. såsom Rushton visar i sin recension (1997) av 1996 års utgåva, finns det i *Mismeasure of Man* en stor mängd andra fel, såväl överträdelse- som underlåtelsetsynder. De har alla att göra med politiskt känsliga frågor rörande rasskillnader och könsskillnader i kognitiva förmågor.

Också var Gould en ivrig motståndare till idén att det finns framåtskridande i evolutionen. Det är fullt möjligt att detta motstånd hade sin grund i hans åsikt att dylika ideer hos tyska evolutionister bidrog till nationalsocialismens uppkomst (se Robert Richards’ kommentarer i Lewin 1992, 143). Såsom Lewin återger det (1992, 144), medgav Gould ett ideologiskt inflytande på hans åsikter men upprepade sin åsikt att trenderna mot större intelligens och större hjärnstorlek inte är viktiga i evolutionens övergripande schema. (Idén att framsteg i komplexitet är viktiga för evolutionen har alltså ett starkt stöd [Bonner 1988; Russell 1983, 1989; E. O. Wilson {se Miele 1998, 83}]). Gould erkänner emellertid att en djupare fråga står på spel än den om huruvida alla djurgrupper uppvisar denna tendens. Till grund för detta synsätt ligger Goulds påstående att människans medvetenhet, intelligens och den allmänna trenden till större hjärnstorlek i människans evolution är blott slumpartade skeenden och inte har bidragit till livsdugligheten i darwinistisk mening eller till lösningen av anpassningsproblem i ursprungliga miljöer (se Lewin 1992, 145-146).⁶⁵ Hans synsätt är således tänkt att vara en skärmytsling i natur-miljö-debatten om intelligensen.⁶⁶

Dessutom måste sägas att Dennetts (1993, 1995) förintande analys av de retoriska knep Gould tillgrip i sin kamp mot adaptationismen inte lämnar mycket tvivel om den väsentliga intellektuella oärligheten i Goulds skrifter. Dennett antyder att något icke-vetenskapligt syfte motiverade Gould men avstår från att försöka analysera grunderna till detta syfte. Gould (1993, 317) själv återgav en händelse, där den brittiske biologen Arthur Cain med anledning av Goulds och Lewontins (1979) kända uppsats mot adaptationismen, ”The Spandrels of San Marco and the Panglossian Paradigm: A Critique of the Adaptationist Programme”, anklagade honom för att ha ”förrått vetenskapens och den intellektuella anständighetens normer genom

att förneka något som vi alla visste vara sant (adaptationismen), därför att han så starkt ogillade de politiska implikationerna av ett argument (sociobiologin) som byggde på det.”

Omdömet måste bli att Gould faktiskt förverkade sitt medlemskap i vetenskapsmännens ”urgamla och allomfattande sällskap” och får tillbringa livet efter detta i djävulens mun i helvetets mitt. Det är dock anmärkningsvärt att oaktat den vitt spridda uppfattningen att Gould hade ett starkt politiserat syfte och var oärlig och egennyttig som vetenskapsman, kunde den framstående evolutionsbiologen John Maynard Smith (1995, 46) fälla anmärkningen att ”han av icke-biologer kommit att betraktas som den främste evolutionsteoretikern. Däremot tenderar evolutionsbiologer, som jag dryftat hans arbete med, att se honom som en människa, vilkens tankar är så förvirrade att det knappast lönar mödan att befatta sig med dem... allt detta skulle sakna betydelse, om det inte vore så att han ger icke-biologer en i stort sett falsk bild av var evolutionsteorin står.” Steven Pinker (1997), en framstående lingvist och ledande gestalt i den evolutionspsykologiska rörelsen, betecknar Goulds ideer om adaptationismen som ”omdömeslösa” och ”okunniga”. Han ställde också Gould till svars för att denne inte hade på ett riktigt sätt återgivit vad G. C. Williams och Donald Symons skrivit i sitt välkända arbete. De båda författarna hade framlagt icke-adaptiva förklaringar av vissa mänskliga beteenden, medan de likväl anlade ett adaptationistiskt sätt att se på det mänskliga beteendet i allmänhet. Gould hade således oärligen tagit sig äran av andras ideer, samtidigt som han utnyttjade dem på ett alldeles otillbörligt sätt för att misskreditera det adaptationistiska programmet i största allmänhet.

I en artikel med titeln ”*Homo deceptus*: Never trust Stephen Jay Gould” riktar journalisten Robert Wright (1996), författare av boken *The Moral Animal* (Basic Books 1994), samma anklagelse i en debatt om en flagrant ohederlig tolkning Gould (1996b) gjorde av könsskillnadernas evolutionspsykologi. Wright påpekar att Gould ”övertygat allmänheten om att han icke endast är en stor författare utan även en stor evolutionsteoretiker. Men de främsta evolutionsbiologerna betraktar Gould som en plåga – icke endast en lättviktare utan därtill en aktivt virrig människa, som givit allmänheten en förvrängd uppfattning om darwinismen.” En falsk uppfattning kanske, men en som inte varit helt oanvändbar för att tjäna vissa politiska och, får man förmoda, etniska syften.

En annan framstående biolog, John Alcock (1997), har gjort en omfattande och, som jag tycker, korrekt analys av flera aspekter av Goulds retoriska stil: demonstrationer av lärdom – fraser på främmande språk, poesi – vilket allt är ovidkommande för de intellektuella argumenten men vilket även hans kritiker ofta finner beaktansvärt; brännmärkning av motsidan med nedsättande beteckningar som ”popvetenskap”, ”poppsykologi”, ”ultradarwinism” eller ”fundamentalistiska darwinister” (på liknande sätt fördömer Pinker [1997, 55] Goulds med överdrifter belastade retorik, däribland att han betecknade evolutionspsykologiska ideer som ”enfaldiga’, ’patetiska’ och ’oerhört naiva’ och att han brukade ungefär tjugofem synonymer för ’fanatisk’); att Gould tillgrip knepet med halmgubbar, det vill säga först överförenklade sina motståndares argument, så att han sedan kunde angripa dessa sina egna skenargument, varvid klassikern var att han betecknade motståndare som ”genetiska determinister”; att han skyddade sin egen position genom att låtsas göra eftergifter för att ge sken av ärlighet i försök att begränsa debatten; att han hävdade sin egen moraliska överlägsenhet; att han ignorerade relevanta fakta, som var kända för alla inom vetenskapen; att han framlade icke-adaptationistiska alternativ utan att försöka pröva dem och ignorerade fakta som stödde adaptationistiska tolkningar; att han hävdade att proxima förklaringar (det vill säga förklaringar av hur en egenskap fungerar på den neurofysiologiska nivån) onödiggör ultima förklaringar (det vill säga förklaringar av egenskapens adaptiva funktion).

Maynard Smiths, Wrights och Alcocks kommentarer understryker den viktiga frågan att Gould fick god publicitet såsom talesman inför allmänheten i frågor rörande evolution och intelligens trots att det i forskarsamfundet rådde en mycket utbredd insikt om att Gould var

intellektuellt ohederlig. Alcock (1997) noterar att Gould, i egenskap av professor vid Harvard och författare av vitt spridda skrifter, gjorde det respektabelt att vara motståndare till adaptationismen, och jag har själv märkt denna påverkan icke endast på den bildade allmänheten utan även på många akademiker utanför de biologiska vetenskaperna. Han hade tillträde till mycket högt ansedda intellektuella fora. Sålunda bidrog han regelbundet med en spalt i tidskriften *Natural History* och tillsammans med Richard C. Lewontin (en annan forskare och aktivist, vilkens verk dryftas i detta kapitel) blev han ofta stort uppslagen som bokrecensent i *New York Review of Books* (NYRB). NYRB har länge varit ett bålverk för den intellektuella vänstern. I kapitel 4 dryftar jag den roll NYRB spelat i att sprida psykoanalysen, och i kapitel 6 omnämner jag NYRB bland de tidskrifter som utgavs av de Newyorkintellektuella, ett företrädesvis judiskt koteri, som dominerade det intellektuella offentliga samtalet tiden efter andra världskriget. Det väsentliga här är att den karriär Gould gjorde på intellektuell oärlighet inte var något som försiggick i ett vakuum utan var oupplösligt förbunden med en mycket vittomspännande rörelse, som behärskat de mest ansedda intellektuella arenorna i Förenta staterna och Västerlandet – en rörelse som här betecknas som en aspekt av judendomen såsom gruppevolutionär strategi.

Personligen kan jag säga att jag tydligt minns att en av mina första anmärkningsvärda upplevelser under forskarutbildningen i beteendevetenskap var att på nära håll få följa den stora debatt om "instinkten" som rasade mellan de tyska etologerna Konrad Lorenz och Irenäus Eibl-Eibesfeldt på den ena sidan och flera, mestadels judisk-amerikanska utvecklingspsykologer (D. S. Lehrman, J. S. Rosenblatt, T. C. Schnierla, H. Moltz, G. Gottlieb och R. Tobach) på den andra. Lorenz' förbindelse med nationalsocialismen (se Lerner 1992, 59ff) var ett illa dolt inslag i denna debatt, och jag minns att jag kände mig vara vittne till något slags etniskt krig, inte en lidelsefri vetenskaplig debatt om forskningsmaterialet. Att dessa frågor väckte intensiva, utomvetenskapliga lidelser hos några av deltagarna medgavs öppet, när denna märkliga konflikt gick mot sitt slut. I ett bidrag Lehrman lämnade år 1970 skrev han:

Jag borde inte påpeka irrationella, känsloladdade argument i Lorenz' reaktion på kritik utan att erkänna att jag, när jag på nytt granskar den kritik jag år 1953 riktade mot hans teori, däri uppfattar inslag av fientlighet, vilka föremålet för min kritik måste ha reagerat på. Numera framstår min kritik för mig icke som en analys av ett vetenskapligt problem med en utvärdering av ett bidrag med en särskild uppfattning utan i stället som ett angrepp på en teoretisk uppfattning, varvid angreppets författare inte var intresserad av att ange vilka positiva bidrag som denna uppfattning hade medfört.

I nyare tid har debatten förskjutits från att bjuda motstånd mot humanetologin till att angripa humansociobiologin, varvid flera av dessa utvecklingspsykobiologer också blivit framträdande kritiker av sociobiologin (se Myers 1990, 225).

Därmed förnekar jag naturligtvis inte de mycket viktiga insatser dessa utvecklingspsykobiologer gjort och deras betonande av miljöns betydelse i beteendeutvecklingen – en tradition som fortsatt att öva stort inflytande inom utvecklingspsykologin i flera teoretikers skrifter, däribland Alan Fogel, Richard Lerner, Arnold Sameroff och Esther Thelen. Vidare måste erkännas att många judar lämnat viktiga bidrag till både evolutionstänkandet tillämpat på människor och det mänskliga beteendets genetik, forskare som Daniel G. Freedman, Richard Herrnstein, Seymour Itzkoff, Irwin Silverman, Nancy Segal, Lionel Tiger och Glenn Weisfeld. Självfallet har det funnits icke-judar bland kritikerna av det evolutionsbiologiska tänkandet. Likväl visar hela episoden tydligt att det ofta finns viktiga mänskliga intressen, som rör den judiska identiteten och påverkar den vetenskapliga debatten. Den tanke som här fram-

läggs är att det varit en konsekvens av judendomen såsom gruppevolutionär strategi att dessa debatter har snedvridits på ett sätt som hämmat framåtskridandet i biologin och samhällsvetenskaperna.

Richard Lerner (1992) är med sin bok *Final Solutions: Biology, Prejudice, and Genocide* kanske det mest notoriska exemplet på en vetenskapsman, som drivits till att misskreditera evolutionsbiologiskt tänkande på grund av dess föregivna kopplingar till antisemitism. (Också Barry Mehler, en skyddsling till Jerry Hirsch, gör tydligt sådana kopplingar, men han är akademiskt mindre framstående och verkar huvudsakligen som förkunnare av dessa åsikter i vänsterintellektuella medier. Se Mehler [1984a och b]. Mehler har en examen från Yeshiva University och har organiserat en kurs vid Washington University i Saint Louis, ”den judiska erfarenheten i Amerika 1880 till 1975”, vilket antyder en stark judisk identifiering.) Lerner är en framstående utvecklingspsykolog, och hans bok anger ett intensivt personligt engagemang riktat mot att bekämpa antisemitism genom att påverka teoribildningen i beteendevetenskaperna. Innan jag dryftar de tydliga sambanden mellan Lerners teoretiska synsätt och hans försök att bekämpa antisemitism, skall jag beskriva hans teori och belysa detta slags hårdragna tänkande, med vilket han försökt misskreditera evolutionstänkandets tillämpning på det mänskliga beteendet.

Centralt för Lerners program är att han förkastar den biologiska determinismen till förmån för ett dynamisk-kontextualistiskt sätt att se på det mänskliga beteendet. Lerner förkastar även miljödeterminismen, men denna behandlar han inte mycket, eftersom miljödeterminismen ”kanske mindre ofta är socialt förödande” (s. xx). Där har Lerner med säkerhet fel. En teori om att det inte finns någon mänsklig natur skulle innebära att människor lätt kunde programmeras att finna sig i allt slags utnyttjande, rentav slaveri. Utifrån ett synsätt, som radikalt framhäver miljöfaktorerna, skulle det inte ha någon betydelse hur samhällen är byggda, eftersom människorna med lätthet borde kunna lära sig att acceptera vilket slags samhällsstruktur som helst. Kvinnorna kunde lätt programmeras att finna sig i att bli våldtagna, och somliga etniska grupper kunde programmeras att finna sig i att behärskas av andra etniska grupper. Åsikten att en teori, som radikalt framhäver miljöns betydelse, inte är socialt förödande ignorerar också faktum att Sovjetunionens kommunistiska regim mördade miljontals av de egna medborgarna och senare ägnade sig åt och officiellt främjade antisemitism, samtidigt som den var försvuren åt en ideologi, som radikalt framhävde miljöfaktorerna.⁶⁷

Med sin dynamiska kontextualism låtsas Lerner erkänna de biologiska påverkningarna, medan han i själva verket låter dem framstå som oviktiga och oanalyserbara. Denna teori har starka rötter i den utvecklingspsykobiologiska tradition som beskrivits ovan, och i boken finns talrika hänvisningar till hithörande författare. Det dynamisk-kontextualistiska synsättet uppfattar utvecklingen som en dialektisk växelverkan mellan organism och miljö. Biologisk påverkan betraktas som en verklighet men som i sista hand oanalyserbar, eftersom den ses såsom oupplösligt förenad med miljöpåverkan. Den mest anmärkningsvärda slutsatsen är att man avvisar varje försök att studera genetisk variation såsom en oberoende analyserbar inverkan på individuella skillnader (den kvantitativa beteendegenetikens vetenskapliga program). Många av sociobiologins kritiker har också varit starka motståndare till beteendegenetisk forskning (exempelvis S. J. Gould, J. Hirsch, L. Kamin, R. C. Lewontin och S. Rose). Ett särskilt notoriskt exempel på praktiskt taget varje möjligt missförstånd av grundläggande beteendegenetiska begrepp erbjuder oss Gould (1998).

Nämnvärt är att den dynamiska kontextualismen med sin betoning av dialektisk växelverkan mellan organism och miljö har en mer än tillfällig likhet med marxismen. Förordet till Lerners bok är skrivet av R. C. Lewontin, en vid Harvard verksam populationsbiolog, som ägnat sig åt ett uppseendeväckande försök att smälta samman vetenskap, vänsterpolitik och motstånd mot evolutionär och biologisk teoribildning om det mänskliga beteendet (exempel i Levins och Lewontin 1985, se Wilson 1994). Lewontin var (med Steven Rose och Leon

Kamin) förste författare av *Not in Our Genes* (1984) – en bok som inleds med ett uttalande om författarnas engagemang för socialismen (s. ix) och som bland en stor mängd andra intellektuella synder fortsätter att desinformera om intelligenstestningens roll i 1920-talets invandringsdebatter och dennas förmenta samband med Förintelsen (s. 27). E. O. Wilson (1994, 344), vilkens sammanfattande verk *Sociobiology: The New Synthesis* (Wilson 1975) betecknade sociobiologins införande, noterar faktiskt att ”utan Lewontin hade striden [om sociobiologin] inte varit så intensiv eller tilldragit sig så stor uppmärksamhet.”

I sitt förord till Lerner's bok skriver Lewontin att utvecklingskontextualismen är ”alternativet till den biologiska och kulturella determinismen. Det är framläggandet av det utvecklingskontextuella betraktelsesättet, som är den viktiga, centrala punkten i *Final Solutions*, och det är det fullständiga utvecklandet av detta betraktelsesätt, som är en angelägen uppgift för den samhällsvetenskapliga teoribildningen. Ingenstans har denna världsåskådning framlagts koncigare än i Marx' tredje tes om Feuerbach” (s. ix). Lewontin anför därefter ett stycke från Marx, vilket faktiskt uttrycker något liknande den grundläggande tanken i utvecklingskontextualismen. Också Gould (1987, 153) har rekommenderat ett marxistiskt dialektiskt synsätt i samhällsvetenskaperna.

Lerner ägnar mycket av sin bok åt att visa att den dynamiska kontextualismen, tack vare sin betoning av formbarheten, tillhandahåller ett politiskt godtagbart sätt att se på ras- och könsskillnader, liksom den inger ett hopp om att kunna göra slut på antisemitismen. Detta slags messianska, frälsningsbetonade försök att utarbeta en universalistisk teoretisk ram, inom vilken gruppskillnader mellan judar och icke-judar minskar i betydelse, är ett vanligt drag hos andra, övervägande judiska rörelser på 1900-talet, däribland sådana med radikala politiska teorier och psykoanalysen (se kapitel 3 och 4). Dessa ideologier har haft det gemensamt att de konsekvent främjats av individer, som i likhet med Lerner självmedvetet drivit ett judiskt etniskt och politiskt program. (Jag påminner också om Goulds tendens att hävda en moraliskt högre ståndpunkt.) Emellertid förespråkas dessa ideologier på grund av sitt universalistiska löfte att leda mänskligheten till en högre moralnivå – en moralnivå, där den judiska gruppidentiteten fortlever men antisemitismen har utrotats. Som sådan kan den dynamiska kontextualismen betraktas som ett av många försök, som efter upplysningstiden gjorts att sammanjämka judendomen med den moderna världen.

Utom all fråga tror Lerner starkt på det moraliskt tvingande i sin ståndpunkt. Men när han i sin kamp mot antisemitismen försökt diskreditera biologiska teorier, har hans moraliska fälttåg fört honom långt bortom vetenskapens ramar.⁶⁸ Lerner var den ene av de två författarna till en artikel, som trycktes i tidskriften *Human Development* (Lerner och von Eye 1992) och som var inriktad på att bekämpa det biologiska tänkandets inflytande på forskningen om mänsklig utveckling. En bok jag redigerat, *Sociobiological Perspectives on Human Development* (MacDonald 1988b), citeras på ett framträdande sätt såsom ett exempel på ett evolutionärt betraktelsesätt som hämtats från E. O. Wilsons verk och såsom en åsikt som ”vunnit stöd och tillämpning” (s. 13). Som sitt exempel på hur denna åsikt stötts och tillämpats anför Lerner och von Eye J. Philippe Rushtons arbete om rasskillnader i r/K-reproduktiva stilar. Implikationen synes vara att detta samlingsverk, som jag redigerat, på något sätt legat till grund för Rushtons arbete. Detta är oriktigt, eftersom (1) det ingenstans i samlingsverket talas om intelligensskillnader mellan svarta och vita eller någon annan fenotyp och (2) samlingsverket utkom efter att Rushton redan utgivit sitt arbete rörande r/K-teorin om rasskillnader. Att förknippa samlingsverket med Rushtons arbete är emellertid ett mycket effektivt sätt att framkalla ett negativt omdöme om boken, eftersom Rushton framställt teorier om rasskillnader och således för närvarande är en persona non grata (se Gross 1990).

Nästa avdelning av Lerner's och von Eye's artikel har titeln ”Genetic Determinism as Sociobiology's Key to Interdisciplinary Integration” (genetisk determinism som sociobiologins nyckel till tvärvetenskaplig integration). Genom att sammankoppla genetisk determinism med

sociobiologi vill man antyda att de, som bidragit med skrifter till samlingsverket, godtar tesen om genetisk determinism, och i slutet av avdelningen buntar Lerner och von Eye faktiskt ihop det samlingsverk jag redigerat med flera andra arbeten av sociobiologiska författare, som föreges tro att anatomin är ödet, att miljöpåverkan är något fiktivt och att ”den sociala världen inte växelverkar med människornas gener” (s. 18).

Vetenskapsmän, som är förbundna med evolutionära sätt att se på mänskligt beteende eller beteendegenetik, har i denna starkt politiserade litteratur vanligen stämplat som genetiska determinister. Dylika anklagelser är stapelvara i den gouldska retoriken och ett viktigt tema i den öppet politiska boken *Not in Our Genes* av Lewontin m.fl. (1984). Jag betvivlar att någon av de författare, som behandlas i denna avdelning av Lerner och von Eyes uppsats, rätteligen kan betecknas som genetisk determinist (se Burgess' och Molenaars svar [1993] på Lerner och von Eyes artikel. Degler (1991, 310) sammanfattar verkligen korrekt det nyare evolutionära tänkandet i samhällsvetenskaperna, när han karakteriserar det som ”ett fullständigt erkännande av miljöns makt och inflytande över kulturen”. Här skulle jag dock vilja framhålla att Lerner karakteriserar mina skrifter fullkomligt oriktigt, och det är svårt att antaga att han var omedveten om detta. Två av mina bidrag till samlingsverket handlar mycket om hur miljö och kultur påverkar beteendet och hur beteendet är underdeterminerat av generna. I synnerhet mitt teoretiska synsätt, såsom det beskrivs i kapitel 1 av samlingsverket (MacDonald 1998b), ger ett otvetydigt stöd åt utvecklingsplasticitetens betydelse och hävdar betydelsen av kontextuell påverkan på mänsklig utveckling. Och i båda dessa avdelningar av min uppsats anför jag Richard Lerner och von Eye avhåller sig tydligen nogsamt från att egentligen återge vad jag skrivit. I stället är deras strategi att insinuera och söka skuldbelägga mig genom att sammankoppla mig med andra: Genom att nämna den bok jag redigerat i slutet av en avdelning, som handlar om författare som föreges vara genetiska determinister, låter de påskina att alla de författare, som lämnat bidrag till samlingsverket, är genetiska determinister. Tyvärr är dylika insinuationer betecknande för de angrepp som gjorts på evolutionära sätt att se på mänskligt beteende.

Det jag här gör gällande är att det finns all grund att antaga att en särskilt viktig drivkraft bakom dessa angrepp är ett försök att bekämpa antisemitismen. Lerner inleder sitt företal till *Final Solutions: Biology, Prejudice, and Genocide* med en känsloladdad barndomsskildring instoppad mellan historier om nazistiska illdåd. ”Såsom judisk pojke, som växte upp i Brooklyn i slutet av 1940- och början av 1950-talet, kunde jag inte undkomma Hitler. Han, nazisterna, Gestapo, Auschwitz fanns överallt” (s. xv). Lerner återger ett samtal han förde med sin mormor om det öde som drabbade några av hans släktingar, sedan de råkat i nazisternas händer. Han frågar varför nazisterna hatade judarna, och hans mormor svarar med orden, ”Bara därför.” Lerner uppger, ”Under den tid som gått sedan den där eftermiddagen i min mormors lägenhet har jag insett – och allt mer med åren – hur djupt jag påverkades av dessa tidiga läxor om det nazistiska folkmordet. Jag förstår nu att mycket av mitt liv formats genom mina försök att nå bortom svaret ’Bara därför.’” (s. xvii).

Lerner uppger att han valde att studera utvecklingspsykologi, eftersom frågan om natur- eller miljöpåverkan är central för detta område och således central för hans strävan att bekämpa antisemitism. Tydligen valde Lerner yrke i en strävan att främja judiska intressen i samhällsvetenskaperna. I företalet anför Lerner såsom intellektuella influenser så gott som hela den grupp av mestadels judiska utvecklingspsykobiologer och antisociobiologer som nämndes ovan, däribland Gottlieb, Gould, Kamin, Lewontin, Rose, Schnierla (som inte var jude) och Tobach. Såsom är vanligt för judiska historiker (se SAID, kapitel 7), tillägnar Lerner boken sin släkt, ”till alla mina släktingar... era liv skall inte glömmas” (s. xxii). Tydligt är att han inte gör anspråk på att boken skall vara ett lidelsefritt vetenskapligt försök att utarbeta en teori om beteendeutveckling eller att nå klarhet om etniskt grundade sociala konflikter.

Det centrala budskapet i Lerner och von Eyes bok är att det finns en möjlig orsakskedja från darwin-

ismen till en ideologi om genetisk determinism, därifrån till legitimeringen av status quo såsom ett biologiskt imperativ, därifrån till negativ bedömning av individer med "underlägsna" genotyper, därifrån till eugenik och slutligen till förintelsen av dem med underlägsna gener. En dylik händelsekedja påstås ha utspelats flera gånger i historien, till exempel massakrerna av indianerna, de ottomanska turkarnas folkmord på armenier och i synnerhet Förintelsen. Ingenstans säger han att en ideologi om genetisk determinism knappast är en nödvändig förutsättning för folkmord, då det ju finns åtskilliga historiska exempel på folkmord i samhällen där Darwin var okänd, till exempel israeliternas förintelse av amoriterna och midjaniterna, vilken beskrivs i Gamla Testamentet (se *PTSDA*, kapitel 3) – exempel som Lerner lämnar obeaktade. Det finns heller inget som tyder på att exempelvis de ottomanska turkarna var förtrogna med Darwin eller hade åsikter, vetenskapliga eller ej, om att beteendet var genetiskt bestämt.

Lerners program består i att söka diskreditera evolutionärt tänkande på grund av dess samband med nazismen. Logiken är följande (Lerner 1992, 17–19): Lerner erkänner visserligen att genetiska determinister inte behöver vara "rasister" och att de rentav kan ha "upplysta" politiska åsikter. Han säger dock att den genetiska determinismen är en ideologi, som rasister kan använda för att ge sin åsikt vetenskaplig trovärdighet: "Läran om biologisk determinism finns klar att antagas av dem som förfäktar en dylik politisk rörelse" (s. 17). Sociobiologin är den genetiska determinismens vetenskapliga rättfärdigande i dettas senaste uppenbarelseform. "Samtida sociobiologer är förvisso inga nynazister. De förespråkar ingalunda folkmord och kanske inte ens hyser konservativa politiska åsikter. Likväl är överensstämmelsen mellan deras tankar (i synnerhet om kvinnor) och de nazistiska teoretikernas mer än slående" (s. 20).

Lerner beskriver korrekt den nazistiska ideologin såsom väsentligen en ideologi om gruppens ogenomtränglighet, "åsikten att världen... kan entydigt indelas i två stora grupper: en ingrupp omfattande dem som äger de bästa egenskaperna i den mänskliga tillvaron och en utgrupp omfattande dem som äger de sämsta egenskaperna i den mänskliga tillvaron. Inga övergångar mellan dessa grupper kan förekomma, eftersom blodet eller generna skiljer dem åt" (s. 17). Likaledes uttalar Lewontin i sitt förord till Lerners bok att "vilka de drivkrafter, som håller nationalismen vid liv, än är... måste de till sist hävda att den sociala identitetens natur inte förändras och inte kan förändras... Utnyttjare och utnyttjade har en gemensam medvetenhet om ett kulturellt och biologiskt arv, som markerar outplånliga gruppgränser, vilka ligger bortom människans historiska utveckling" (s. viii).

Lerner och Lewontin fördömer sociobiologin, då de antar att man kan använda den för att rättfärdiga ett dylikt resultat. Men den evolutionära teori om processer för social identitet, som utvecklades i *SAID* (kapitel 1) såsom grundvalen för teorin om antisemitism, innebär raka motsatsen: Även om människor förefaller vara biologiskt anlagda för konflikt mellan ingrupp och utgrupper, finns det ingen som helst grund till att antaga att medlemskapet i gruppen eller gruppens själva genomtränglighet är genetiskt bestämt; det vill säga: det finns ingen grund till att antaga att det ligger något genetiskt tvingande i detta, så att samhällen måste vara organiserade omkring ogenomträngliga grupper, och faktiskt har de urtypiska västerländska samhällena inte varit organiserade på detta sätt. Forskning om social identitet visar att fientlighet mot utgrupper förekommer också i slumpvis sammansatta grupper och rent av då det inte råder någon konkurrens mellan grupper. Det för judendomen utmärkande draget har varit att den stadigt rest murar mellan judar som ingrupp och det omgivande samhället som utgrupp. Men även om det är rimligt antaga att judar är genetiskt mer benägna till etnocentrism än västerländska folk (se *PTSDA*, kap. 8; *SAID*, kap. 1), är resandet av kulturella murar mellan judar och icke-judar ett väsentligt inslag i judendomen såsom kultur.

Dessutom är det iögonenfallande här att varken Lerner eller Lewontin har någon insikt om i vilken stor utsträckning judar själva bildat ogenomträngliga grupper, vari genetiska blodslinjer varit av den största betydelse, vari det funnits hierarkier av rasrenhet och vari genetisk

och kulturell assimilation varit bannlyst (se *PTSDA*, ställvis). Judendomen såsom gruppevolutionär strategi har resulterat i samhällen, som slitits sönder av inre strider mellan ogenomträngliga, konkurrerande etniska grupper (se *SAID*, kap. 2–5). Likväl är judiska kulturella bruk åtminstone en nödvändig förutsättning för den gruppogenomtränglighet som varit så central för judendomen såsom gruppevolutionär strategi. Det ligger således en oerhörd ironi i att Lewontin och Lerner skulle försöka bekämpa antisemitism genom att påstå att etnisk identifiering och grupperns genomtränglighet inte är genetiskt bestämda.

Man kan på goda grunder antaga att gruppogenomträngligheten inte är genetiskt bestämd, och det material som granskas i *PTSDA* visar att judar har varit intensivt medvetna om detta alltsedan judendomen uppstod såsom gruppevolutionär strategi. Vid vissa tider har judiska grupper sökt frammana en illusion av gruppogenomtränglighet för att minimera antisemitismen (se *SAID*, kap. 6). Det kan visserligen vara så att judar är genetiskt anlagda att bilda ogenomträngliga etniska grupper och motstå genetisk och kulturell assimilation, men det finns ringa grund till att antaga att detta är genetiskt bestämt. Det material, som genomgås i *PTSDA* (kap. 7 och 8), visar att flera kultur- och miljöfaktorer är av central betydelse för judendomens framgång såsom en förhållandevis ogenomtränglig gruppevolutionär strategi: intensiv socialisering för en judisk ingruppidentitet och grupplojalitet, den stora mångfalden av separationsmekanismer (kläder, språk, frisyrier och så vidare) och de ärftliga präst- och levitklasserna som kulturell uppfinning. Dessutom har avskaffandet av den intensiva kulturseparatism, som kännetecknat judendomen i traditionella samhällen, medfört att diasporajudendomen långsiktigt förfaller. Som ett resultat härav går judiska grupper i den nutida västerländska världen ofta mycket långt i sina försök att avråda från blandäktenskap och att utveckla ett starkare judiskt medvetande och engagemang hos judar. Denna strävan att återupprätta de kulturella underlagen för judisk identifiering och icke-assimilation innefattar ofta förslag om en återgång till judisk religiös tro och rit som det enda sättet att stå emot de samtida västerländska samhällenas långsiktigt verkande assimilationstryck (se *SAID*, kap. 9).

SLUTSATS

En tråd, som löper genom hela detta kapitel, är att vetenskaplig skepsis och vad man skulle kunna kalla ”vetenskaplig kunskapsfientlighet” har varit användbara verktyg i kampen mot vetenskapliga teorier man av djupare liggande orsaker ogillar. Exempel: det boasianska kravet på de strängaste kriterier på bevis för generaliseringar om kultur och för fastställande av den genetiska variationens roll i individuella skillnaders utveckling lät sig förenas med godtagandet av en ”antiteori” om kultur, en teori som i grund och botten stod i motsättning till försök att utarbeta klassificeringar och generaliseringar på området.⁶⁹ Det teoretiska synsätt, som betonar dynamik och sammanhang, avvisar beteendegenetik och evolutionär teoribildning om mänsklig utveckling, då dessa sägs icke motsvara vetenskapliga beviskrav, men har likväl framlagt en utvecklingsteori, vari förhållandet mellan generna och miljön smält samman i en ytterligt komplex och i sista hand oanalyserbar enhet. Vidare är det ett särskilt viktigt tema i kapitel 5 att den radikala skepsis, som frankfurtskolan för social forskning företrädde, på ett självmedvetet sätt inriktades mot att dekonstruera universalistiska, assimilatoriska teorier om samhället som en homogen, harmonisk helhet.

Vetenskaplig skepsis i politiskt känsliga frågor har varit en mäktig trend också i J. S. Goulds skrifter (se till exempel Gould 1987, ställvis; Gould 1991, 13). Carl Degler (1991, 322) säger om Gould, ”en motståndare till sociobiologin såsom Gould framhåller faktiskt denna växelverkan [mellan biologi och miljö] men motsätter sig samtidigt envist att man undersöker den roll vart och ett av de växelverkande elementen spelar.” Jensen (1982, 124) säger på tal om Goulds arbete om intelligenstagning, ”Jag tror att han på ett lysande sätt lyckats fördunkla alla de viktiga, öppna frågor som faktiskt intresserar dagens vetenskapsmän.” Ett dylikt intellektuellt arbete har till syfte att förhindra utarbetandet av allmänna

teorier om det mänskliga beteendet, i vilka den genetiska variationen spelar en oberoende, analyserbar orsakande roll i att frambringa adaptivt beteende.

Vi har sett hur R. C. Lewontin kopplat samman teorier om beteendeutveckling med marxistisk politisk ideologi. I likhet med Lerner och Gould förespråkar Lewontin teorier om att naturen består av oerhört komplexa dialektiska växelverknningar mellan organism och miljö. Lewontin avvisar reduktionistiska vetenskapliga metoder såsom kvantitativ beteendegenetik eller användandet av analys av variansförfaranden, eftersom de ofrånkomligen överförenklar verkliga processer i sitt användande av genomsnittsvärden (Segerstråle 1986). Resultatet blir en hyperpurism, som inte nöjer sig med något mindre än absolut visshet och absolut korrekt metodik, kunskapsteori och ontologi. Inom utvecklingspsykologin skulle ett dylikt program ytterst leda till att man förkastade alla generaliseringar, också dem som avser genomsnittliga miljöeffekter. Då ju varje individ har sin unika genupsättning och ständigt utvecklas i en unik och ständigt föränderlig miljö, skulle Gud själv förmodligen få svårt att lämna en deterministisk redogörelse för individuell utveckling, och i alla händelser skulle med nödvändighet en dylik redogörelse, liksom en boasiansk kulturteori, få ställas på en avlägsen framtid.

Genom att antaga denna vetenskapsfilosofi kan Lewontin misskreditera försök av vetenskapsmän att bilda teorier och generaliseringar och därmed, i den vetenskapliga stränghetens namn, undgå risken att göra några politiskt oacceptabla rön. Segerstråle anmärker att Lewontin använder denna teori som ett vapen mot biologiska betraktelsesätt i samhällsvetenskaperna, medan hans egen empiriska forskning inom populationsbiologin har stått stadigt kvar inom den reduktionistiska traditionen.

Också Goulds och Lewontins (1979) kritik av adaptationismen kan ses som ett exempel på den judiska intellektuella verksamhetens skeptiska inriktning. Argumentet erkänner att anpassningar finns men gör effektivt ett problem av varje förment anpassnings status. Gould (till exempel 1994a) utgår sedan från antagandet att varje förment anpassning helt enkelt kan vara en "spandril" som, i likhet med den byggnadsdetalj namnet avser, uppstått genom strukturella tvång, som verkliga anpassningar framkallat, och framkastar sedan den märkvärdiga idén att det mänskliga medvetandet kan betraktas som en samling av dylika icke-funktionella spandriller. Som ovan noterats, består Goulds större program i att övertyga sina läsare om att människans hjärna inte utvecklats för att lösa adaptiva problem – en uppfattning som antropologen Vincent Sarich (1995) betecknat som "beteendekreationism". (För den ledande riktningens uppfattningar om adaptationism se Boyd och Richerson 1985, 282; Dennett 1995; Hull 1988, 424–426; Williams 1985.) Fascinationen över den hala retoriken i Goulds och Lewontins artikel om "spandriller" har faktiskt avkastat en hel bok med uppsatser ägnade åt att dissekera den stil i vilken denna artikel är skriven (Selzer 1993; se särskilt Fahnestock 1993; se även Joseph Carrolls [1995, 449ff] kommentarer om det bedrägliga i Lewontins retoriska stil).

Vetenskaplig skepsis är en mäktig metod, eftersom alldeles väsentliga inslag i vetenskapen är mottagligheten för kritik och kravet att argument underbyggs med bevis. E. O. Wilson (1994, 345) anmärker att Lewontin, "genom att uppställa ett strängt kriterium för forskning som skall få publiceras, gav sig själv friheten att fullfölja ett politiskt program, som inte tyngdes med vetenskap. Han antog det relativistiska betraktelsesättet att den vedertagna sanningen, såfram den inte bygger på ett ofrånkomligt faktum, är blott en avspegling av den rådande ideologin och politiska makten."⁷⁰ Liknande teman med liknande motiveringar kännetecknar Frankfurtskolans och postmodernismens ideologier, vilka diskuteras i kapitel 5.

Likväl framställer Lewontin (1994a, 34) sina ideologiskt inspirerade bemödanden såsom sprungna ur en omsorg om den vetenskapliga strängheten: "Vi fordrar vissa rättesnören för bevis och argument, rättesnören som är formella och inte hänför sig till det empiriska innehållet... den statistiska slutledningens logik; förmågan att upprepa experiment; distinktionen mellan iakttagelser och påståenden om orsaker." Resultatet blir en grundlig skepsis; till exempel sägs alla teorier om ursprunget till arbetskraftens könsuppdelning vara "spekulativa"

(Lewontin 1994a, 34). Likaledes avvisar Gould alla redogörelser för empiriska rön på intel-
ligenstestningens område men kommer inte med några alternativ. Som Jensen (1982, 131)
noterar, ”framlägger Gould inga alternativa ideer till förklaring av alla dessa väl underbyggda
iakttagelser. Hans uppgift på detta område synes vara helt och hållet nihilistisk.” Likaledes
anmärker Buss m.fl. (1998) att medan det adaptationistiska synsättet i psykologin medfört en
rik samling teoretiska förutsägelser och talrika bekräftande empiriska studier, har Goulds
ideer om spandrilles och exaptationer (det sistnämnda en term som Gould brukar i flera be-
tydelser men som kanske oftast avser mekanismer, som har nya biologiska funktioner, vilka
inte är desamma som de som orsakade det ursprungliga urvalet av mekanismen) inte resulterat
i några teoretiska förutsägelser eller i någon empirisk forskning. Återigen synes uppgiften
vara vad man kunde kalla nihilistisk antivetenskap.

Liksom Boas uppställer Lewontin en ytterligt sträng måttstock för biologiskt inriktad forsk-
ning om människor men är anmärkningsvärt mild i kraven på de måttstockar som krävs för att
bevisa att biologin har en mycket ringa inverkan. Till exempel påstår Lewontin att ”nästan all
könsbiologi är dålig vetenskap” (Lewontin 1994a, 34) men uttalar på nästa sida som en
självklar sanning att ”människan är ett sammanhang av ett stort antal svagt verkande orsaker.”
Och Lewontin uttalar utan argument eller hänvisning att ”ingen någonsin funnit någon kor-
relation mellan kognitiv förmåga och hjärnstorlek” (s. 34). När detta skrivs har det publicerats
minst 26 studier av 39 oberoende stickprov som visat en korrelation på cirka 0,20 mellan
skallomfång och IQ (se Wickett m.fl. 1994); det har också publicerats minst sex studier, som
medelst noggrannare teknik, nämligen direkt skanning av hjärnan med magnetresonansavbild-
ning, visat en korrelation av cirka 0,40 mellan hjärnstorlek och IQ (Andreason m.fl. 1993;
Egan m.fl. 1994; Harvey m.fl. 1994; Raz m.fl. 1993; Wickett m.fl. 1994; Willerman m.fl.
1991). Med tanke på alla dessa rön är det minst sagt vilseledande att påstå något dylikt, men
Lewontin (se Lewontin 1994b) skulle förmodligen hävda att inga av dessa studier når upp till
acceptabla nivåer för vetenskapliga bevis.

Franz Boas skulle känna sig stolt.

Noter

58. Lenz (1931, 675) påpekar det historiska sammanhanget mellan judiska intellektuella och
lamarckianismen i Tyskland och dess politiska övertoner. Lenz citerar ett ”synnerligen be-
tecknande” uttalande av en judisk intellektuell: ”Förnekandet av att förvärvade egenskaper har
raslig betydelse främjar rashat.” Den uppenbara tolkningen av dylika åsikter är att judiska
intellektuella motsatte sig idén om det naturliga urvalet på grund av dess möjliga negativa
politiska följder. Detta tyder på att dessa intellektuella var väl medvetna om de etniska skill-
naderna mellan judar och tyskar men önskade förneka deras betydelse av politiska skäl – ett
exempel på bedrägeri som en aspekt av judendomen såsom gruppevolutionär strategi (SAID,
kap. 6–8). Lenz noterar faktiskt att lamarckianen Paul Kammerer, som var jude, begick självmord,
när han i den ansedda brittiska tidskriften *Nature* avslöjades som vetenskaplig be-
dragare. (De svarta fläckar på grodor som tänktes bevisa lamarckianismens teori var i själva
verket resultat av bläckinsprutningar.) Lenz uppger att många av hans judiska bekanta god-
tagit lamarckianismen, eftersom de vill tro att de skulle kunna ”förvandlas till äkta germaner”.
En dylik tro kan vara ett exempel på bedrägeri, då den uppammar föreställningen att judar kan
bli ”äkta germaner” blott genom att ”skriva böcker om Goethe”, som en kommentator ut-
tryckte det, trots att de behöll sin genetiska separatism. I en not (Lenz 1931, 674n) klandrar
Lenz sin tids antisemiter såväl som judar, de förra för att de inte accepterar judendomens
ökande inflytande på den moderna civilisationen, de senare för att de fördömer all diskussion
om judendomen i rasliga begrepp. Lenz skriver att judars motstånd mot diskussion om ras
”ofrånkomligen ger intrycket att de måste ha något skäl för att söka undvika varje utredning
av rasliga frågor.” Lenz noterar att lamarckianska åsikter blev mindre vanliga hos judar, sedan

teorin fullständigt diskrediterats. Likväl var det två mycket framstående och inflytelserika judiska intellektuella, Franz Boas (Freeman 1983, 28) och Sigmund Freud (se kapitel 4), som höll fast vid lamarckianismen länge efter att den fullständigt diskrediterats.

59. Jag vill tacka Hiram Caton för hans kommentarer och hjälp i den diskussion som följer om den boasianska skolan i antropologin.

60. Fastän Kroeber inte hade något medvetet politiskt program, kan hans utbildning i en vänsterjudisk miljö ha medfört en bestående påverkan. Frank (1997, 734) uppger att Kroeber fick sin utbildning i skolor knutna till rörelsen för etisk kultur, ”en avläggare till reformjudentomen” och knuten till vänsterinriktade utbildningsprogram och kännetecknad av en ideologi av humanistisk tro, som inneslöt hela mänskligheten.

61. Torrey (1992, 60ff) argumenterar övertygande för att Benedicts och Meads kulturkritik och deras engagemang för kulturdeterminismen motiverades av deras försök att förvärva självuppskattning såsom lesbiska. Såsom sades i kapitel 1, finns det flera förklaringar till varför icke-judiska intellektuella kan dras till intellektuella rörelser som behärskas av judar, däribland andra etniska gruppers identitetspolitik eller, som i detta fall, sexuell avvikelser.

62. Fastän Freud ofta betraktas som en ”psykets biolog” (Suloway 1979a) och fastän han var tydligt påverkad av Darwin och framkastade existensen av en allmängiltig mänsklig natur, är psykoanalysen likväl i hög grad förenlig med de ideer om miljöpåverkan och den kulturrelativism som den boasianska skolan förfäktade. Freud såg psykiska störningar såsom resultat av miljöpåverkan, i synnerhet det undertryckande av sexualiteten som var så framträdande i den västerländska kulturen på hans tid. För Freud var det biologiska allmänmänskligt, medan de individuella skillnaderna var resultat av miljöpåverkan. Gay (1988, 122–124) noterar att psykiatrin före Freud dominerades av en biologisk modell, enligt vilken psykiska störningar hade direkta fysiska (det vill säga genetiska) orsaker.

63. Stocking (1968, 273ff) återger Boas’ krigsförklaring mot en grupp antropologer, som bidragit till krigsinsatsen i första världskriget. I sitt brev, som trycktes i vänstertidskriften *The Nation*, betecknade Boas president Wilson som hycklare och den amerikanska demokratin som humbug. Gruppen svarade med ”indignerad patriotism” (Stocking 1968, 275), ehuru konflikten också speglade den djupa schism som rådde mellan den boasianska skolan och den övriga yrkeskåren.

64. Se även Gelb (1986) för en avslöjande diskussion om H. H. Goddards verksamhet i samband med testning av invandrare.

65. Senare (1997) accepterade Gould tanken att människans hjärna blivit stor till följd av naturligt urval. Likväl hävdade han att de flesta av våra mentala förmågor och potentialer kan vara spandrilles. Detta är antagligen ett exempel på en av de principer Alcock (1997) funnit i Goulds retorik, nämligen den att han skyddade sin egen position genom att låtsas göra eftergifter för att ge sken av ärlighet i försök att begränsa debatten. I detta fall medgav Gould att hjärnan måste ha utvecklats som en uppsättning anpassningar men drar slutsatsen, utan bevis, att resultatet mestadels är en samling spandrilles. Gould lämnade aldrig något enda exempel på en mänsklig mental eller beteendeanpassning och förstiger sig rent av till att som ”gissning” beteckna tesen att människans preferens för sötsaker är medfödd. Det finns faktisk ett mycket omfattande forskningsmaterial rörande många däggdjur, vilket visar att preferensen för sötsaker är medfödd (råttor och får på fosterstadiet ökar sin sväljfrekvens strax efter att

modern fått en injektion med ett sött ämne; nyfödda människobarn dras till lösningar som smakar sött). Dessutom har hjärnmoduler och kromosomlokus knutna till preferens för sötsaker lokaliserats.

66. Som nedan anges, finns en avsevärd forskning, som klargör sambandet mellan hjärnstorlek och intelligenskvot. Enligt Goulds sätt att se skulle man kunna godtaga denna forskning men ändå förneka att intelligensen varit en viktig aspekt av den mänskliga anpassningen. Det är intressant notera att Goulds tes är oförenlig med en av grundteserna för detta projekt: att en väsentlig aspekt av den judiska gruppevolutionära strategin har varit en medveten strävan att idka eugenik för att erhålla en högtintelligent elit och höja medelintelligensen hos den judiska befolkningen över den hos den icke-judiska och att intelligensen varit en viktigare aspekt av det judiska folkets anpassning sin historia igenom (se *PTSDA*, kap. 7). Goulds åsikter om intelligensens betydelse för den mänskliga anpassningen strider således mot hans förfäders åsikter och förfaranden – åsikter, som finns klart uttalade i Talmud och i förfaranden, som pågått under århundraden. Dessa förfaranden kunde man tvivelsutan direkt se återspeglade i den framgång Gould hade som en värtalig, mycket produktiv professor vid Harvard.

67. Richard Pipes noterar (1993, 511) de tiomiljontals dödsfall som blev resultatet av sovjetkommunismen och skriver, ”kommunismen slog fel, därför att den utgick från den felaktiga läran från upplysningstiden, kanske den skadligaste idén i tankens historia, att människan blott är en materiesammansättning utan vare sig själ eller medfödda ideer och som sådan en passiv produkt av en ändlöst formbar social miljö.” Det finns förvisso mycket att invända mot detta uttalande, men den fångar tanken att det radikala miljötänkandet mycket väl kan betjäna en ideologi, som läggs till grund för politiska regimer, vilka förövar massmord.

68. Jag bör göra den anmärkningen att jag i min yrkesutövning haft mycken kontakt med Lerner och att han i ett skede hade ett stort inflytande på mitt tänkande. Tidigt i min karriär skrev Richard Lerner rekommendationsbrev för mig, både när jag sökte akademiska poster och, sedan jag blivit anställd, när mitt förordnande skulle förnyas. Förkastandet av den biologiska determinismen är tydligt av central betydelse för den teoretiska grunden till mitt arbete i denna bok och har varit karakteristiskt för mitt författarskap också på utvecklingspsykologins område. I mina skrifter har jag faktiskt vinnlagt mig om att citera Lerner's arbete om utvecklingsplasticitet, och i sin bok *On the Nature of Human Plasticity* citerade han något av mitt arbete om utvecklingsplasticitet. Jag har också lämnat bidrag till två böcker, som Lerner varit redaktör för (*Biological and Psycho-social Interactions in Early Adolescence* och *Encyclopedia of Adolescence*).

Vidare har jag varit starkt påverkad av det kontextualistiska synsätt i utvecklingspsykologin som förknippas med Urie Bronfenbrenner och Richard Lerner och har i detta sammanhang flera gånger citerat Lerner (se min *Social and Personality Development: An Evolutionary Synthesis* [Macdonald 1988a, kap. 9] och *Sociobiological Perspectives in Human Development* [MacDonald 1988b]). Till följd av denna påverkan bemödade jag mig särskilt om att förena kontextualismen med en evolutionär metod. Enligt detta synsätt är den sociala strukturen underbestämd av den evolutionära teorin, vilket får till resultat att också den mänskliga utvecklingen är underbestämd av biologiska påverkningar. (Faktiskt visar jag i kapitel 9 av *Social and Personality Development: An Evolutionary Synthesis* hur national-socialismen påverkade tyska barns socialisering, däribland indoktrineringen till antisemitism.) Detta teoretiska synsätt har förblivit centralt för min världsåskådning och finns ganska utförligt beskrivet i *PTSDA* (kap. 1).

69. Antiteoretiska synsätt är långt ifrån döda i antropologin. Till exempel har den mycket inflytelserike Clifford Geertz (1973) fortsatt den boasianska partikularistiska traditionen inom antropologin med sitt förkastande av försök att finna generaliseringar eller lagar för den mänskliga kulturen till förmån för tolkande, hermeneutiska undersökningar av de subjektiva, symboliska meningssystem som är egenartade för varje kultur. Tillämpat på det här föreliggande projektet skulle man med ett dylikt synsätt exempelvis sondera vad Moseböckernas bud ”varen fruktsamma och uppfyllen jorden” har för subjektiv, religiös mening för judar och deras rädsla för utgifte i stället för att söka beskriva vad lydningen för dessa bud fått för inverkan på gruppens och individens duglighet, de judiska befolkningsgruppernas genetiska struktur, antisemitismen och så vidare.

70. Det är härvidlag intressant att den protonazistiske rasteoretikern Houston Stewart Chamberlain gjorde ett försök att diskreditera vetenskapen såsom oförenlig med hans politiska och kulturella syften. Långt före Frankfurtskolan med dess vetenskapsfientliga ideologi och den nutida postmodernismen (se kapitel 5) hävdade Chamberlain att vetenskapen var en social konstruktion och vetenskapsmannen liksom en konstnär sysselsatt med att framställa en symbolisk återgivning av verkligheten. ”Så starkt insisterade han på den vetenskapliga teorins mytiska karaktär att han uteslöt varje möjlighet till val mellan ett begrepp och ett annat och därmed öppnade dörren på vid gavel för det subjektiva godtycket” (Field 1981, 296). Chamberlains subjektivism drevs av hans tro att de nyare vetenskapliga forskningarna inte gav stöd åt hans rasliga teorier om mänskliga skillnader. Detta är, anser jag, en spegelbild av drivkrafterna hos många i den samtida vetenskapsfientliga rörelsen. När vetenskapen kommer i strid med politiska syften, är den bästa åtgärden att diskreditera vetenskapen. Såsom sades i SAID (kap. 5), var Chamberlain av politiska skäl även mycket fientligt inställd till evolutionsläran. Häpnadsväckande är att Chamberlain mot darwinismen utvecklade antiselektionistiska argument, som föregriper liknande argument hos nutida kritiker av adaptationismen såsom Richard Lewontin och Stephen Jay Gould, vilka båda granskas i detta kapitel: att Darwin framhävde konkurrens och naturligt urval såsom inslag i evolutionsprocessen såg Chamberlain enbart som en antropocentrisk version av 1800-talets ”dogm om framåtskridandet och fulländbarheten anpassad till biologin” (Field 1981, 298).

Litteraturförteckning

- Alcock, J. (1997). Unpunctuated equilibrium: Evolutionary stasis in the essays of Stephen J. Gould. Paper presented at the meetings of the Human Behavior and Evolution Society, Tuscon, Arizona, June 6, 1997.
- Andreason, N. C., Flaum, M., Swayze, V., O’Leary, D. S., Alliger, R., Cohen, G., Ehrardt, J. och Yuh, W.T.C. (1993). Intelligence and brain structure in normal individuals. *American Journal of Psychiatry* 150: 130–134.
- Benedict, R. (1934/1959). *Patterns of Culture*. Boston: Houghton Mifflin. Svenska utgåvor: *Kulturmönster*. Stockholm: Tiden 1949 och Bonniers/Aldus 1960.
- Bonner, J. T. (1988). *The Evolution of Complexity*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Boyd, R. och Richerson, P. J. (1985). *Culture and the Evolutionary Process*. Chicago: University of Chicago Press.
- . (1987). The evolution of ethnic markers. *Journal of Cultural Anthropology* 2: 65–79.
- . (1992). How microevolutionary processes give rise to history. In *History and Evolution*, ed. N. H. Nitecki och D. V. Nitecki. Albany, NY: SUNY Press.
- Burgess, R. L. och Molenaar, P. C. M. (1993). Human behavioral biology: A reply to R. Lerner and A. von Eye. *Human Development* 36: 45–54.
- Buss, D. M., Hasleton, M., Shackelford, T. K., Bleske, A. L. och Wakefield, J. C. (1998). Adaptations, exaptations, and spandrels. *American Psychologist* 53: 533–548.

- Carroll, J. B. (1995). Reflections on Stephen Jay Gould's *The Mismeasure of Man* (1981): A retrospective review. *Intelligence* 21: 121–134.
- Caton, H. (red.). (1990). *The Samoa Reader: Anthropologists Take Stock*. Lanham, MD: University Press of America.
- Cuddihy, J. M. (1974). *The Ordeal of Civility: Freud, Marx, Levi-Strauss, and the Jewish Struggle with Modernity*. New York: Basic Books.
- Degler, C. (1991). *In Search of Human Nature: The Decline and Revival of Darwinism in American Social Thought*. New York: Oxford University Press.
- Dennett, D. C. (1993). Letter. *New York Review of Books* 60(1,2): 43–44.
- . (1995). *Darwin's Dangerous Idea*. New York: Simon & Schuster.
- Dosse, F. (1997). *History of Structuralism* (2 vols.), övers. av D. Glassman. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Efron, J. M. (1994). *Defenders of the Race: Jewish Doctors and Race Science in Fin-de-Siècle Europe*. New Haven: Yale University Press.
- Egan, V., Chiswick, A., Santosh, C., Naidu, K., Rimmington, J. E. och Best, J.J.K. (1994). Size isn't everything: A study of brain volume, intelligence and auditory evoked potentials. *Personality and Individual Differences* 17: 357–367.
- Fahnestock, J. (1993). Tactics of evaluation in Gould and Lewontin's "The spandrels of San Marco." I *Understanding Scientific Prose*, red. av J. Selzer. Madison: University of Wisconsin Press.
- Fancher, R. E. (1985). *The Intelligence Men: Makers of the IQ Controversy*. New York: W. W. Norton.
- Field, G. G. (1981). *Evangelist of Race: The Germanic Vision of Houston Stewart Chamberlain*. New York: Columbia University Press.
- Fox, R. (1989). *The Search for Society: Quest for a Biosocial Science and Morality*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Frank, G. (1997). Jews, multiculturalism, and Boasian anthropology. *American Anthropologist* 99: 731–745.
- Freeman, D. (1983). *Margaret Mead and Samoa: The Making and Unmaking of an Anthropological Myth*. Cambridge: Harvard University Press.
- Gay, P. (1988). *Freud: A Life for Our Time*. New York: W. W. Norton.
- Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books.
- Gelb, S. A. (1986). Henry H. Goddard and the immigrants, 1910–1917: The studies and their social context. *Journal of the History of the Behavioral Sciences* 22:324–332.
- Glenn, S. S. och Ellis, J. (1988). Do the Kallikaks look "menacing" or "retarded"? *American Psychologist* 43: 742–743.
- Goddard, H. H. (1913). The Binet tests in relation to immigration. *Journal of Psycho-Aesthetics* 18:105–110.
- . (1917). Mental tests and the immigrant. *Journal of Delinquency* 11: 243–277.
- Gould, S. J. (1981). *The Mismeasure of Man*. New York: W. W. Norton.
- . (1987). *An Urchin in the Storm: Essays about Books and Ideas*. New York: W. W. Norton.
- . (1991). The Birth of the Two Sex World. *New York Review of Books* 38(11): 11–13.
- . (1992). The confusion over evolution. *New York Review of Books* 39(19): 39–54.
- . (1993). Fulfilling the spandrels of world and mind. I *Understanding Scientific Prose*, red. J. Selzer. Madison: University of Wisconsin Press.
- . (1994a). How can evolutionary theory best offer insights into human development? Invited address presented at the meetings of the International Society for the Study of Behavioral Development, Amsterdam, Nederländerna; 30 juni 1994.
- . (1994b). Curveball. *New Yorker* (28 november 1994).

- . (1996a). *The Mismeasure of Man*; rev. uppl. New York: W. W. Norton.
- . (1996b). The Diet of Worms and the Defenestration of Prague. *Natural History* (september).
- . (1996c). The Dodo in the caucus race. *Natural History* (november).
- . (1997). Evolution: The pleasures of pluralism. *New York Review of Books* 44(11) (26 juni 1997): 47–52.
- . (1998). The internal brand of the scarlet W. *Natural History* (mars).
- Gould, S. J. och Lewontin, R. C. (1979). The Spandrels of San Marco and the Panglossian paradigm: A critique of the adaptationist programme. *Proceedings of the Royal Society of London, Series B: Biological Sciences* 205: 581–598.
- Grant, M. (1921). *The Passing of the Great Race or the Racial Basis of European History*, 4:e uppl. New York: Scribner.
- Gross, B. (1990). The case of Philippe Rushton. *Academic Questions* 3: 35–46.
- Harris, M. (1968). *The Rise of Anthropological Theory: A History of Theories of Culture*. New York: Thomas Y. Crowell; Harper & Row.
- Harvey, I., Persaud, R., Ron, M. A., Baker, G., & Murray, R. M. (1994). Volumetric MRI measurements in bipolars compared with schizophrenics and healthy controls. *Psychological Medicine* 24: 689–699.
- Herskovits, M. (1953). *Franz Boas*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Hertzberg, A. (1989). *The Jews in America: Four Centuries of an Uneasy Encounter*. New York: Simon och Schuster.
- Hollinger D. A. (1996). *Science, Jews, and Secular Culture: Studies in Mid-Twentieth-Century American Intellectual History*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Horowitz, I. L. (1993). *The Decomposition of Sociology*. New York: Oxford University Press.
- Hull, D. L. (1988). *Science as a Process: An Evolutionary Account of the Social and Conceptual Development of Science*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hunt, E. (1995). The role of intelligence in modern society. *American Scientist* 83: 356–368.
- Jensen, A. R. och Weng, L. J. (1994). What is a good g? *Intelligence* 18: 231–258.
- Kamin, L. J. (1974a). *The Science and Politics of I.Q.* Potomac, MD: Erlbaum.
- . (1974b). The science and politics of I.Q. *Social Research* 41: 387–425.
- . (1982). Mental testing and immigration. *American Psychologist* 37: 97–98.
- Keegan, J. (1993). *A History of Warfare*. New York: Knopf.
- Kroeber, A. L. (1943). Franz Boas: The man. I *Franz Boas, 1858–1942*. red. av A. L. Kroeber, R. Benedict, M. B. Emeneau, M. J. Herskovits, G. A. Reichard och J. A. Mason. *American Anthropologist* 45 (3, del 2), mem. 61:5–26.
- . (1956). The place of Franz Boas in anthropology. *American Anthropologist* 58: 151–159.
- Lenz, F. (1931). The inheritance of intellectual gifts. I *Human Heredity*, övers. av E. och C. Paul, red. av E. Baur, E. Fische och F. Lenz. New York: Macmillan.
- Lerner, Richard M. (1992). *Final Solutions: Biology, Prejudice, and Genocide*. University Park: The Pennsylvania State University.
- Lerner, Richard M. och von Eye, A. (1992). Sociobiology and human development: Arguments and evidence. *Human Development* 35: 12–33.
- Levins, R och Lewontin, R. C. (1985). *The Dialectical Biologist*. Cambridge: Harvard University Press.
- Lévi-Strauss, C., och Eribon, D. (1991). *Conversations with Claude Lévi-Strauss*, övers. av P. Wissing. Chicago: University of Chicago Press.
- Lewin, R. (1992). *Complexity*. New York: MacMillan.
- Lewontin, R. C. (1992). Doubts about the human genome project. *New York Review of Books* 39(10):31–40.

- . (1994a). Women versus the biologists. *New York Review of Books* 41(7):31–35.
- . (1994b). Women versus the biologists: An exchange. *New York Review of Books* 41(13):54–55.
- . (1997). The confusion over cloning. *New York Review of Books* 44(16) (23 oktober): 18–23.
- Lewontin, R. C. och Levins, R. (1985). *The Dialectical Biologist*. Cambridge: Harvard University Press.
- Lewontin, R. C., Rose, S. J och Kamin, L. (1984). *Not in Our Genes*. New York: Pantheon.
- Liebman, C. (1973). *The Ambivalent American Jew: Politics, Religion, and Family in American Jewish Life*. Philadelphia: Jewish Publication Society of America.
- Lilla, M. (1995). The riddle of Walter Benjamin. *New York Review of Books* 42(9): 37–42.
- Lynn, R. (1987). The intelligence of the Mongoloids: A psychometric, evolutionary and neurological theory. *Personality and Individual Differences* 8:813–844.
- . (1996). *Dysgenics: Genetic Deterioration in Modern Populations*. Westport, CT: Praeger.
- Mahler, J. (1996). A scientist puts “paleo” back into liberalism. *Forward* (New York City)(23 februari).
- Maynard Smith, J. (1995). Genes, memes, & minds. *New York Review of Books* 42(19):46–48.
- Mehler, B. (1984a). Eugenics: Racist ideology makes. *Guardian Weekly News* (24 augusti).
- . (1984b). The new eugenics: Academic racism in the U.S.A. today. *Israel Horizons* (januari, februari).
- Michael, J. S. (1988). A new look at Morton’s craniological research. *Current Anthropology* 29:349–354.
- Miele, F. (1998). The Ionian instauration. An interview with E. O. Wilson on his latest controversial book: *Consilience: The Unity of Knowledge*. *Skeptic* 6(1):76–85.
- Myers, G. (1990). *Writing Biology: Texts in the Social Construction of Scientific Knowledge*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Orans, M. (1996). *Not Even Wrong: Margaret Mead, Derek Freeman, and the Samoans*. Novato, CA: Chandler and Sharp Publishers.
- Pinker, S. (1997). Letter. *New York Review of Books* 44(15) (9 oktober): 55–56.
- Pipes, R. (1993). *Russia under the Bolshevik Regime*. New York: Knopf.
- Raz, N., Torres, I. J., Spencer, W. D., Millman, D., Baertschi, J. C. och Sarpel, G. (1993). Neuroanatomical correlates of age-sensitive and age-invariant cognitive abilities. *Intelligence* 17:407–422.
- Rothman, S. och Lichter, S. R. (1982). *Roots of Radicalism: Jews, Christians, and the New Left*. New York: Oxford University Press.
- Ruse, M. (1989). Is the theory of punctuated equilibria a new paradigm? *Journal of Social and Biological Structures* 12:195–212.
- Rushton, J. P. (1988). Race differences in behavior: A review and evolutionary analysis. *Personality and Individual Differences* 9:1009–1024.
- . (1989). Genetic similarity, human altruism, and group selection. *Behavioral and Brain Sciences* 12:503–559.
- . (1995). *Race, Evolution, and Behavior: A Life-History Perspective*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- . (1997). Race, intelligence and the brain: The errors and omissions of the “revised” edition of S. J. Gould’s *The Mismeasure of Man*. *Personality and Individual Differences* 23:169–180.
- Russell, D. A. (1983). Exponential evolution: Implications for intelligent extraterrestrial life. *Advances in Space Research* 3:95–103.

- . (1989). *The Dinosaurs of North America*. Toronto: University of Toronto Press.
- Samelson, F. (1975). On the science and politics of the IQ. *Social Research* 42:467–488.
- . (1979). Putting psychology on the map: Ideology and intelligence testing. I *Psychology in Social Context*, red. av A. R. Buss. New York: Irvington Publishers.
- . (1982). H. H. Goddard and the immigrants. *American Psychologist* 37:1291–1292.
- Sarich, V. (1995). Paper presented at the Skeptics Society Meetings, February 26, 1995, at the California Institute of Technology, Pasadena, CA.
- Segerstråle, U. (1986). Colleagues in conflict: An “in vivo” analysis of the sociobiology controversy. *Biology and Philosophy* 1:53–87.
- Segerstråle, U. (2000). *Defenders of the Truth: The Sociobiology Debate*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Selzer, J. (red.). (1993). *Understanding Scientific Prose*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Sennett, R. (1995). Untitled letter. *New York Review of Books* 42(9):43.
- Shipman, P. (1994). *The Evolution of Racism: Human Differences and the Use and Abuse of Science*. New York: Simon & Schuster.
- Snyderman, M. och Herrnstein, R. J. (1983). Intelligence tests and the immigration Act of 1924. *American Psychologist* 38:986–995.
- Sorin, G. (1997). *Tradition Transformed: The Jewish Experience in America*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Stocking, G. W. (1968). *Race, Evolution, and Culture: Essays in the History of Anthropology*. New York: Free Press.
- Suloway, F. (1979a). *Freud: Biologist of the Mind*. New York: Basic Books.
- Torrey, E. F. (1992). *Freudian Fraud: The Malignant Effect of Freud’s Theory on American Thought and Culture*. New York: HarperCollins.
- Van Valen, L. (1974). Brain size and intelligence in man. *American Journal of Physical Anthropology* 40:417–424.
- White, L. (1966). The social organization of ethnological theory. *Rice University Studies: Monographs in Cultural Anthropology* 52(4):1–66.
- Wickett, John C.; Vernon, Philip A.; Lee, Donald H. *Personality and Individual Differences*. Vol 16(6), Juni 1994, 831-838.
- Willerman, L., Schultz, R., Rutledge, J. N. och Bigler, E. D. (1991). In vivo brain size and intelligence. *Intelligence* 15:223–228.
- Williams, G. C. (1985). A defense of reductionism in evolutionary biology. I *Oxford Surveys in Evolutionary Biology*, red. av R. Dawkins och M. Ridley, 1:1–27. Oxford: Oxford University Press.
- Wilson, E. O. (1975). *Sociobiology: The New Synthesis*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- . (1994). *Naturalist*. Washington, DC: Island Press.
- Wolf, E. R. (1990). The anthropology of liberal reform. I *The Samoa Reader: Anthropologists Take Stock*, red. av H. Caton. Lanham, MD: University Press of America.
- Wright, R. (1990). The intelligence test. *New Republic* (29 januari).
- . (1996). *Homo deceptus*: Never trust Stephen Jay Gould. *Slate* (www.slate.com; 27 november 1996).